

OM: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZILVÁS SPORT TAGÓVODÁJA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Szilvás Sport Tagóvodájának nevelőtestülete
Hatályos: 2025. szeptember 1.

Tartalom

1	Bevezető.....	3
2	Intézményünk bemutatása.....	4
3	Pedagógiai programunk rendszerábrája.....	5
4	Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája	5
5	Gyermekkép.....	6
5.1	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	6
6	Óvodakép.....	7
7	Óvodai nevelésünk célja és feladatai	11
7.1	Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
7.2	Az érzelmi, az erkölcsi és az értéorientált közösségi nevelés	17
7.3	Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	19
7.4	Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
7.4.1	Értelmi nevelés és fejlesztés.....	21
8	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása	22
8.1	Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében.....	22
8.2	Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében.....	24
8.3	Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén	25
9	Óvodánk gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	26
	Szülők.....	29
10	Az óvoda tevékenységformái.....	29
10.1	Játék	29
10.2	Munka jellegű tevékenységek.....	33
10.3	Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	35
10.3.1	A külső világ tevékeny megismerése.....	36
10.3.2	Mozgás	42
10.3.3	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	45
10.3.4	Verselés, mesélés.....	47
10.3.5	Ének, zene, népi játék, tánc.....	49
11	A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere óvodánkban	51
12	Az óvoda személyi és tárgyi feltételei	53
13	Óvodánk kapcsolatrendszere	54

1 Bevezető

A pedagógiai programunk alapját az Óvodai nevelés országos alapprogramja képezi. Az óvoda helyi pedagógiai programja tartalmazza az óvoda nevelési koncepcióját, mindazokat az értékeket, melyek meghatározzák nevelési sajátosságainkat, alapelveinket. A pedagógiai programunkban a közös alapelvek, célok, feladatok mellett megjelennek az egyes egységekre jellemző sajátos arculatok is. A természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet, az egészséges életmód és a fenntarthatóság iránti igény alapjainak a lerakása fontos feladata óvodai nevelésünknek, amely kiegészül a mozgás fontosságának beemelésével is. A fenntarthatóság pedagógiájának jelenlétével tág, horizontálisan és vertikálisan is az egész nevelést átható elveket valósítunk meg a családok aktív bevonásával. Hangsúlyt fektetünk a környezetvédelem a hagyományörzés, a magyar nemzeti identitás tudat rendszeres és tudatos beépítésére. Célunk, hogy a gyerekek és családtagjaik örömmel vegyenek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, ünnepeken, jeles napokon, melyek során feladatunk a néphagyományok megismertetése, átadása, a pozitív közösségi élmények, az összetartozás megélésének nyújtása. Az értékek átadása során fejlődnek a gyermekek tanuláshoz szükséges kompetenciái, képességei, erkölcsi, esztétikai érzékük, igényük formálódik. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánk a családi nevelést kiegészítve, a szülőkkel együttműködve járul hozzá a boldog, kiegyensúlyozott gyermekkor megéléséhez.

Elkötelezett téziseink:

„Meg kell tanulniuk a gyermek szemével látni és fülével hallani, meg kell tanulnunk a gyermek élményvilágának a szintjén beszélni. Meg kell tanulnunk mindenekelőtt azt, hogy ráálljunk a gyermek érzelmi hullámbosszúra, megéljük emocionális történeteit, elfogadjuk vágyait, tiszteljük fantáziáját, s mindezzel elégítsük a szabad kommunikációt, a nyitott személyiség kibontakozását. Ennek feltétele pedig nem kevesebb, mint a gyermekekbe vetett bizalom, az iránta érzett felelősség, amelyből nyílt és derűs légkörben, egyszerű szabályok között, a gyermek felelőssége is kicsírázik.

(Mérci Ferenc)

A gyermekeknek érzelmi biztonságot, szeretetteljes, családias légkört, komplex tevékenységrendszerrel valósítunk meg, szívügyünknek tekintjük az inkluzív nevelést.

Kiemelten tervezzük és szervezzük a testi-lelki egészségnevelést. Nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód kialakítására, a testmozgás és a sporttevékenységek mindennapi gyakorlatára, természetvédelemre és a hagyományok ápolására.

Fontos elvünk, hogy minden gyermek a saját kognitív képességrendszerének figyelembevételével fejleszthető, miközben hatnak rá a kortárs kapcsolatok és az óvoda alkalmazotti közössége.

Az óvodai dolgozók feltétel nélküli szeretete a szociális tanulás alapköve.

Közvetetten segítjük az óvoda-iskola átmenetet, az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások kialakulását.

Érzékenyek vagyunk a gyermekek egyéni szükségletei, tipikus és atipikus fejlődési zavarai, szociális anomáliái iránt.

Figyelmet fordítunk az atipikusan fejlődő gyermekeink fejlődését segítő szakemberekkel való kapcsolattartásra.

2 Intézményünk bemutatása

Intézményünk a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szilvás Sport Tagóvodája. Az óvoda helyileg az elsők között épült fel az Ávas lakótelep II. ütemében, a nyolcvanas években.

Az Alapító Okiratunk szerint 100 engedélyezett férőhellyel rendelkezünk. A gyermekcsoportok összetételét mindig a beíratott gyermekek életkora és létszáma határozza meg, de törekszünk homogén csoportok kialakítására.

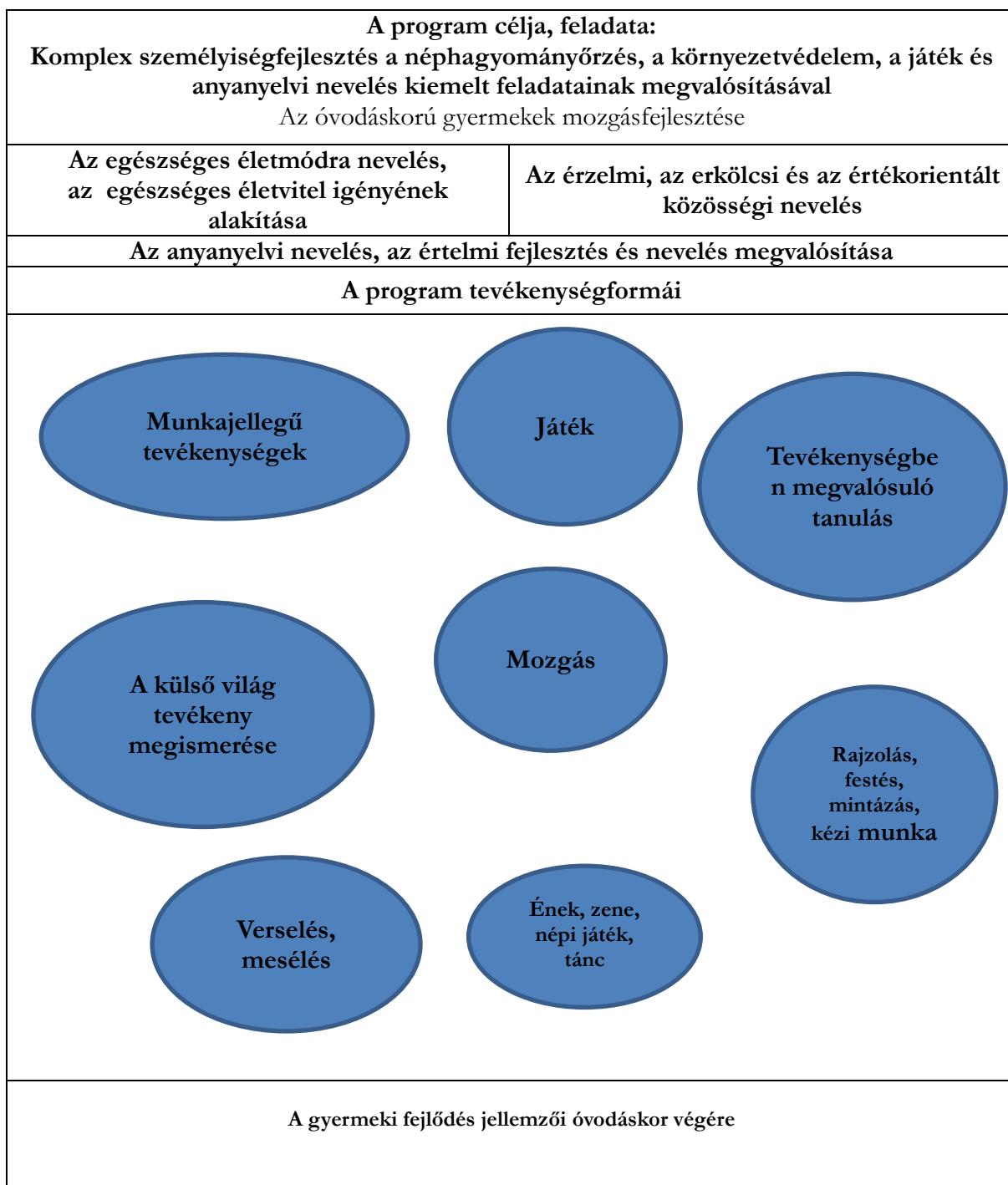
A beiratkozást megelőző nyílt napok alkalmával lehetőséget teremtünk óvodánk megismerésére, ahol az érdeklődők tájékoztatást kapnak pedagógiai programunkról. Mindez segíti a családokat az óvodaválasztásban.

A lakótelepen és környezetében minden lehetőség adott, hogy a gyermekek minél sokoldalúbb fejlesztését megvalósítsuk. Ehhez megfelelő teret biztosít a Máltai Játsszótér, Miskolc-Tapolca, az Ávasi Községi Kert, az óvoda mellett felépült szabadidő park. Mivel a mozgásfejlesztés a képesség fejlesztés legjavát képezi, óvodánk változatos mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezik. Évek óta részt veszünk az OTP Bank Bozsik-programjában és az Úszó Nemzet Programban is. A jól felszerelt tornaszoba, a Mozgáskotta eszközkészlete, a WESCO elemek, a ROTICON mászóka, a csoportszobai csepphinták, segítik a mindennapi mozgásigény kielégítését. Az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez, a logopédiai foglalkozásokhoz fejlesztő szobát, az egészség megőrzéshez só- homokozót biztosítunk. Az óvoda udvara dombos, ami a téli szánkózásnál nagy előnyt jelent. A hatalmas fák egész évben kellemes árnyékot adnak. A befűvesített udvaron minden csoport számára van homokozó és csúszda. A csoportszobák nyugodt, barátságos környezettel várják a gyermekeket. Berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméretüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Csoportszobáink az adott csoport szellemiségét tükrözi.

Célunk hozzájárulni egy boldog, kiegyensúlyozott gyermekkor megéléséhez. Munkánk során igazodunk a gyermekek egyéni szükségleteihez, igényeihez, egyéni fejlettségéhez, érési tempójához. A differenciált személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, hátránykompenzálás, a tanuláshoz szükséges képességek, részképességek megalapozása, játékba és szervezett tevékenységbe ágyazottan történik. Sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek inkluzív nevelése, a megfelelő szakemberek bevonásával, a családdal történő szoros együttműködésben valósul meg.

Óvodánkba az óvodai szociális segítő heti rendszerességgel jár, konzultál az óvodapedagógusokkal, a felmerülő problémáink megoldásában segítséget nyújt.

3 Pedagógiai programunk rendszerábrája

4 Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nevelési rendszerünkben kiemelt jelentőségű a gyermekek számára a szabad, elmélyült játék lehetőségének biztosítása, melyben teljes személyiségfejlődésük megvalósulhat. Kiemelt feladatunk az anyanyelv

fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- A nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását.
- A helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében. A minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

5 Gyermekkép

Minden gyermek maga a csoda, mással nem helyettesíthető, egyedi.

Az óvodai nevelés a 3-7 éves gyermek személyiségének alakulásában egész életre meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt. Óvodai nevelésünk abból indul ki, hogy a gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Célunk az egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.

Nyitottak vagyunk a (kiemelt figyelmet igénylő) speciális nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelésére. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, szeretetteljes és befogadó, mely a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, törekedve hátrányainak csökkentésére, ugyanakkor nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során befogadó, érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben törekszik a gyermekek egyéni képességeinek a kibontakoztatására. Az egyenlő hozzáférés esélyével biztosítunk a számukra olyan sokféle tevékenységet, amelyek által szabadon kiteljesedhetnek, testileg-lelkileg megerősödhetnek, kibontakozhat egyéniségük. Célunk, olyan személyiségvonások kialakítása, aki nyitott a körülötte lévő világra, bízik a felnőttekben, elfogadja és tolerálja a másságot, nem ad teret az előítéletnek. Minden kisgyermek egyedi, mással nem helyettesíthető, fejlődő személyiség, életkoronként és egyénenként változó test-lelki szükségletekkel. Ezek kibontakoztatására törekszünk gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünkkel. Szeretnénk óvodásainkat optimista életszemléletű, alkalmazkodásra és megújulásra képes, boldog gyermekként látni.

5.1 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az óvodáskor végére az óvodai és családi neveléssel, valamint a gyermekek egyénenként változó fejlődési ritmusával, óvodásaink többsége belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

Testi fejlettség területén

- A gyermek egészségesen fejlődik, arányosan fejlett, teherbíró lesz.
- Mozgása összerendezettebbé, harmonikusabbá válik, fejlődik mozgáskoordinációja és finommotorikája.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan tudja irányítani.

Lelki fejlettség területén

- Nyitott, érdeklődő, készen áll az iskolába lépésre.
- Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei (érzékelés, észlelést, emlékezet, gondolkodás, figyelem).
- Probléma helyzetekben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett elemi fogalmi gondolkodása is formálódik.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, szándékos bevésés és felidézés, növekedik figyelmének tartalma, terjedelme.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal ki tudja fejezni.
- Használja a szófajokat, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig hallgatja és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről (tudja nevét, címét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit).
- Képes időrendiséget felállítani.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Sajátos nevelési igényű gyermek speciális szakemberek segítségével támogatott pedagógiai munkával eljut arra a fejlettségi szintre, amely a számára megfelelő iskolatípusba való beiskolázáshoz szükséges.

Szociális fejlettség területén

- Képes kapcsolatteremtésre, együttműködésre felnőttekkel és gyermektársaikkal egyaránt.
- Késletetni tudja szükségletei kielégítését.
- A kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelm folyamatos fejlődésével feladattudata kialakulóban van, a feladatot megérti és eredményesen elvégzi.
- Ismeri a szabályokat, törekszik azok betartására, és társait is figyelmezteti erre.
- Igényévé válik a tevékenységekben való részvétel, az együttműködés a felnőttekkel,
- gyermekekkel egyaránt

6 Óvodakép

Intézményünk arculatához tartozik, a gyermekközpontú, derűs, biztonságot sugárzó légkör, amely a hivatásukban elkötelezett pedagógusok magas szinten végzett nevelő munkájával párosul. Nevelésünk célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkor és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Feladatunk, hogy képességeik önmagukhoz mértén, optimálisan fejlődjenek, megfelelő ismeretanyaggal, képességekkel és készségekkel rendelkezzenek az óvodáskor végére. A gyermekek számára kialakítjuk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört, a befogadás

változatos módszereivel. Az ingergazdag környezettel segítjük a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelését és fejlesztését. Törekszünk arra, hogy folyamatosan biztosítsuk a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását, célzott és személyre szabott beavatkozások, intézkedések megvalósulását. Azon dolgozunk, hogy a feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolataink erősítésére, továbbfejlesztésére törekszünk. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt. Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel biztosított ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességei optimálisan fejlődjenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük.

Az IKT eszközeit használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok figyelembevétele mellett.

A digitális eszközök használatának relevanciáját nem kérdőjelezzük meg, de fontosnak tartjuk a digitális házirend betartását:

1. A képernyővel eltöltött idő kizárólag akkor indokolt, ha a komplex tevékenység tartalmát színesíteni az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságait figyelembevéve.
2. A csendespihenőt tiszteletben tartjuk, az elalvás előtti mese előszóval történik, esetenként használunk altatódalok meghallgatásához IKT eszközt!
3. Korlátozzuk, hogy milyen tartalmakkal szembesülnek a gyermek a komplex tevékenységek során.
4. A digitális eszközök tárolása és általános kezelése kizárólag az alkalmazotti közösség feladata!
5. Játékokat, különböző alkalmazásokat önállóan nem tölthetnek le a gyermekek!
6. Az online etikettet felelősségtudatosan betartjuk!

A mi óvodánkban az óvodapedagógus fontosnak tartja

a szülőkkel való folyamatos együttműködést – azon belül:

- a családok helyzetének, a gyermekek személyiségének megismerését,
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálását,
- a kölcsönös bizalom megteremtését,
- az együttműködés szabályainak betartását,
- a közös célok megvalósítását a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében,
- a családok elköteleződésének támogatását,
- a tiszteleten alapuló pedagógiai kommunikációt.

Az óvodáskorú gyermekek fejlődése szempontjából kiemelkedően fontos a pedagógusok és a szülők közötti hatékony kommunikáció, interakció és együttműködés.

Ennek több szempontból is jelentősége van:

1. Egységes nevelési elvek kialakítása

A gyermekek biztonságérzetét és fejlődését elősegíti, ha az otthoni és az óvodai nevelés között nincs nagy eltérés. Ha a szülők és az óvodapedagógusok folyamatosan egyeztetnek a nevelési elvekről, elvárásokról és szabályokról, akkor a gyermek számára következetes környezet alakul ki. Az egységes nevelési elvek során kiegyensúlyozott személyiségfejlődés figyelhető meg.

2. A gyermek jobb megismerése

A szülők otthoni megfigyelései és a pedagógusok óvodai tapasztalatai együttesen teljesebb képet adnak a gyermek személyiségéről, szokásairól, erősségeiről és esetleges nehézségeiről. Ez segíti a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő nevelési módszerek kialakítását.

3. Problémák korai felismerése és kezelése

Ha jó az együttműködés, a szülők és pedagógusok hamarabb észreveszik a fejlődési, viselkedési vagy érzelmi problémákat, és közösen kereshetnek megoldást – akár szakember bevonásával is. Ez különösen fontos az óvodáskorú gyermekek esetében, mert ekkor még rugalmasan formálható a fejlődés.

4. Bizalom és érzelmi biztonság

A gyermek számára megnyugtató, ha látja, hogy a szülei és az óvodapedagógus jó kapcsolatban vannak, együttműködnek. Ez növeli a gyermek biztonságérzetét, megkönnyíti a beszokást, és kedvezően hat a szociális fejlődésére is.

5. Fejlődés támogatása otthon és az óvodában is

Ha a pedagógus megosztja a gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatait, a szülők otthon is tudatosabban támogathatják azt. Ugyanez fordítva is igaz: a szülők visszajelzései alapján az óvodapedagógus is személyre szabottabban tud foglalkozni a gyermekkel.

6. Közös nevelési célok

A szülőkkel való együttműködés során a pedagógus könnyebben tud közös nevelési célokat meghatározni, és ezekhez jobban tud alkalmazkodni a nevelési-oktatási folyamat.

Összességében tehát a szülők és pedagógusok közti rendszeres, őszinte és támogató kommunikáció a gyermek harmonikus fejlődésének, biztonságérzetének és jó közérzetének egyik alapfeltétele.

Hogyan lehet innovatív a pedagógiai kommunikáció az óvodapedagógus és a szülők között?

1. Digitális kommunikációs platformok bevezetése

- Online szülői felületek: ezek lehetővé teszik a napi események, fotók, videók megosztását, gyors információcserét. Az etikai és a jogi szabályzók figyelembevételével történjen a megosztás, ennek érdekében a szülőket nyilatkoztatjuk.
- Havi vagy heti hírlevelek e-mailben vagy applikáción keresztül a pedagógiai célokról, tevékenységekről, ajánlott otthoni foglalkozásokról, tevékenységekről.
- Közösségi zárt csoportok (pl. zárt Facebook-csoport): ahol folyamatos a kapcsolat, és a szülők könnyen elérhetők.

2. Interaktív szülői workshopok és tréningek

- Játékos nevelési workshopok a szülők számára, amelyek bemutatják, hogyan lehet az óvodai módszereket otthon is alkalmazni (pl. Montessori-ötletek, mozgásfejlesztés, mesélés, anyanyelvi játékok, Lego matematika stb...).
- Közös élményalapú műhelyek (szülő-gyermek páros programok): gyurmázás, festés, bábozás, kertészkedés, közös programok, stb.

- Szemléletformáló előadások – vendégelőadókkal (pszichológus, logopédus, dietetikus) a gyerekek fejlődéséről.

3. Együttműködésen alapuló programtervezés

- Közös célkitűzések kialakítása: a szülők bevonása a pedagógiai tervezésbe (pl. év eleji kérdőívek a szülői elvárásokról, célokról).

- Nyílt hét vagy szülők az óvodában nap: amikor a szülők részt vehetnek a komplex tevékenységeken, betekinhetnek a napi rutinba, a gyermekek közösségi életébe, a szociális tanulás lehetőségeibe.

- Szülői tanácsadó csoport létrehozása az óvoda stratégiai ügyeinek megbeszélésére (pl. rendezvények, fejlesztések, adománygyűjtés).

4. Digitális portfólió a gyermek fejlődéséről

- Minden gyermekhez egy egyéni digitális fejlődési napló (portfólió) vezetése, amelyben dokumentálják a gyermek előrehaladását, alkotásait, megfigyeléseit. (oviKRÉTA)

- A szülők rendszeresen hozzáférhetnek ehhez, és saját megfigyeléseiket is hozzáadhatják.

5. Közösségi események és interkulturális programok

- Családi napok, tematikus közösségi programok, ahol a családok jobban megismerhetik egymást és az óvodai életet (pl. nemzeti ünnepek, néphagyományok közös megélése).

- Kultúrák hete – a sokszínűség elfogadását segítő program, ahol a családok bemutathatják saját hagyományait, ételeiket, történeteiket.

6. Visszajelzési és értékelési rendszerek

- Online anonim kérdőívek: rendszeres visszajelzések gyűjtése a szülői elégedettségről, javaslatokról.

- Konstruktív szülő-pedagógus beszélgetések nemcsak problémák esetén, hanem dicséret, közös célkitűzés érdekében.

7. Digitális tanulástámogatás otthonra

- Ajánlott online játékok, mesék, feladatok otthoni használatra (az óvodapedagógus által kiválogatva pl. DIOO).

- Digitális mesetár, mozgásos fejlesztő videók, beszédfejlesztő játékgyűjtemény.

Ezek az alternatívák és innovatív megközelítések nemcsak a hatékonyabb kommunikációt segítik elő, hanem azt is, hogy a szülők aktív résztvevőivé váljanak az óvodai nevelési folyamatnak. Ez erősíti a nevelési partnerséget, kohéziót és produktívan hat a gyermek érzelmi és szociális fejlődésére.

A pedagógusainktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. Támogató környezetet nyújtsanak a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A mi óvodánkban az óvodapedagógus fontosnak tartja, hogy

- tudatos értékközvetítő, az együttműködést, altruizmust, nyitottságot, társadalmi érzékenységet, más kultúrák elfogadását segítő tevékenységet végezzen,
- megvalósítsa a tevékenységek, tartalmak közötti integrációt, és ennek érdekében a kollégáival való együttműködést,
- munkáját az óvodás korú gyermekek személyiségének és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztésének szem előtt tartásával végezze,

-
- a gyermekek pozitív tulajdonságait megerősítse
 - megismertesse a gyermekeket szűkebb és tágabb környezetükkel, amely segíti a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés kialakulását,
 - szakmai munkájával hozzájáruljon az intézmény pedagógiai programjának megvalósításához,
 - pedagógiai munkáját a szabályozó dokumentumok alapján tervezze, és valósítsa meg,
 - munkáját az alapos felkészülés, tervezés és a rugalmas megvalósítás jellemezze,
 - az életkori, egyéni és csoportos sajátosságoknak megfelelő aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő stratégiákat, módszereket tudatosan alkalmazza,
 - a nevelést és fejlesztést egységként kezelje,
 - minden egyes gyermekben megtalálja az értéket, a fejlődés lehetőségét,
 - az egyéni fejlesztést segítő módszertant alkalmazzon,
 - a gyermekek fejlődésében a folytonosságot biztosítsa,
 - szociális érzékenységgel, segítőkészséggel dolgozzon,
 - szakszerű, érthető, nyílt és hiteles kommunikációt folytasson,
 - pedagógiai helyzetekben együttműködést, kölcsönösséget, asszertivitást segítő kommunikációt alkalmazzon,
 - pedagógiai munkáját előítéletektől mentesen végezze,
 - az integráció, inklúzió szemléletét a gyakorlatban is megvalósítsa,
 - a változtatást, változást természetesként kezelje,
 - példaadó magatartás, munkavégzés jellemezze,
 - felelősséget vállaljon nevelő és fejlesztő munkájáért,
 - a pedagógus pálya jogi- és etikai normáit betartsa,
 - elfogadja a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikát,
 - lojális legyen intézményéhez és kövesse a képviselt értékeket.

7 Óvodai nevelésünk célja és feladatai

Célunk, az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermek ellátását is).

A Sport Óvoda célja, hogy a gyermekek egészséges testi, szellemi és érzelmi fejlődését támogassa a mozgás, a játék és a sport iránti szeretet kialakításával. Programunk kiemelten hangsúlyozza a mozgás iránti pozitív attitűd kialakítását, az összetartozás és a fair play értékeinek közvetítését, valamint az egészségtudatos életmód megalapozását.

Feladatunk

- a 3-7 éves gyermek szocializációjának érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelésének segítése a szociálisan kíváncsi magatartásformák kialakítása,
- a gyermek képességeihez, fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex, differenciált személyiség-és képességfejlesztés, szem előtt tartva a prevenció és a korrekció szükségességét,
- tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés, a gyermek szükségleteihez, igényeihez, vágyaihoz igazított tapasztalatszerzés, gyakorlás megvalósítása,

- az egészséges életmód szokásainak és a környezettudatos magatartás alapjainak lerakása a gyermek szociokulturális háttérének figyelembevételével,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megvalósítása,
- a játék során az óvodás szerezzon tapasztalatokat a külvilágról és önmagáról, élethelyzetekhez kapcsolódó benyomások megnyugtató feloldásáról,
- a szabad, elmélyült játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének a megvalósulása,
- legyen örömük a játékban, bontakozzanak ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.

7.1 Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása

A teljes körű egészségfejlesztés célja

Az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét biztosító, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, óvodánk mindennapjaiban rendszer szerint működő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészséges életmód kialakítása az egészségprogramban megfogalmazott elvek, feladatok alapján valósul meg. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel biztosítjuk az egészséges életvitel igényének kialakulását, elősegítjük testi-lelki fejlődését, ezen kívül hozzájárulunk az egész személyiség fejlődéséhez.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiénias szabályok kialakítása, az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet.

A dajkák feladata

- Mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, tisztítószeres gondos kezelése, zárása, balesetmentes környezet fenntartása.

Az óvodapedagógus feladata

- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán, felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos játék és közlekedés szabályaira.
- Stabil szokásrendszert alakít ki a higiénias szabályok betartását illetően.
- Folyamatosan felhívja a figyelmet a házirendben rögzített szabályok betartására.
- A gyermekek testi képességeit folyamatosan fejleszti, a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését elősegíti.
- Védi és edzi a gyermekeket, alakítja az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásait.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt és biztonságos környezetet biztosít.
- Biztosítja az óvodában a gyermekek mentálhigiénés védelmét.
- A különleges bánásmódot igénylő, ezen belül a sajátos nevelésű igényű gyermekek esetében speciális szükségleteket kielégíti, a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az

óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat lát el.

- Személyes példaadással, az ünnepekhez kapcsolt szokásrendszer alakításával a gyermekek megfelelő étkezési szokásainak alakítására törekszik.

Az egészségvédelem területei

- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos mozgás, szabad levegőn való tartózkodás
- Tisztálkodás
- Öltözködés
- Pihenés, szabadidő hasznos eltöltése
- Helyes életritmus
- Napirend
- Testi és lelki egészség fejlesztés, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése
- A bántalmazás, erőszak megelőzése
- Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

Az egészséges táplálkozás megvalósulása az élelmezési normán, az étrend összeállításán, a pedagógusok egészségpedagógiai kulturáltságán és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

Az egészséges táplálkozás megvalósításában a szülőnek és az óvodapedagógusnak is kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus feladata

- Tájékozódik a gyermekek esetleges ételérzékenységről.
- Nyugodt, kulturált étkezési körülményeket biztosít.
- A szülőket partnerként megnyerve ösztönzi az egészséges élelmiszerek fogyasztását ünnepek, rendezvények alkalmával is.
- Ösztönzi a gyermekeket tejtermékek, zöldségek, gyümölcsök fogyasztására.
- Tálaláskor figyelembe veszi az egyéni igényeket.
- Gondoskodik arról, hogy a gyermekeknek az egész nap folyamán lehetőségük legyen a folyadékpótlásra.
- Az ünnepek alkalmával az egészségtelen édességek nyújtotta örömök helyett élményszerű társas együttlétet biztosít /társak figyelmessége, szeretete, az együttlét öröme, a társra figyelés/. Megtapasztaltatja a gyermekekkel, hogy nem az evés, ivás nyújtja a legnagyobb örömet az ünnepek során.
- Az ismeretek rögzítését az élményszerű tapasztalatszerzés, cselekedtetés segíti /piaci séta, vásárlás, salátakészítés, ételek elkészítése/.
- A dajkával közösen az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében tapintatosan ösztönzi a gyermekeket az új ételek megkóstolására, maga is példát mutat, pozitív minta kiemelésével rögzíti a helyes táplálkozás szokásait.

Mindennapos mozgás

Az óvodapedagógus feladata

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgásos tevékenységet a csoportszobában, tornateremben vagy tornaszobában, udvaron.
- Úgy szervezi a napirendet, hogy a gyermekek nagyfokú mozgásigénye kielégüljön.
- A csoportszobában a mozgásos tevékenységek végzéséhez biztosítja a feltételeket.
- Lehetővé teszi a minél változatosabb mozgásformák kipróbálását és gyakorlását csoportszobában, tornaszobában, tornateremben, udvaron.
- Időjárástól függően törekszik a szabadban történő mindennapos mozgás megvalósítására.
- Időjárástól függően napi 1-3 óra levegő- és napfényedzést biztosít a fokozatosság betartásával.
- Lehetőség szerint, a gyermekek életkorához igazodva sétákat, kirándulásokat szervez.
- Probléma észlelése esetén javasolja a gyermek további, szakorvosi vizsgálatát.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi, biztosítva az egészséges kint tartózkodás feltételeit.

Tisztálkodás

Az óvodapedagógus feladata

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A tisztálkodási folyamatot megismerteti, kialakítja a helyes sorrendet és technikát, folyamatosan biztosítja az ehhez szükséges feltételeket.
- Fokozott figyelmet fordít a gyermekek fogápolási szokásainak alakítására, eközben a takarékos vízhasználatra is felhívja a figyelmet.
- A tisztaság alapvető fontosságát, a betegség, a fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel, folyamatosan tudatosítja a gyermekekben.
- Fokozatosan alakítja az önállóságot.

Öltözködés

Az óvodapedagógus feladata

- A dajkával együttműködve elegendő időt és segítséget biztosít az öltözködéshez, kialakítja a megfelelő helyet a ruházat elkülönített tárolására.
- A szülővel való kapcsolattartás során kéri a szülőket a kényelmes, egészséges benti és kinti ruha, váltócipő és pótruha biztosítására.
- Ösztönzi a gyermekeket, hogy hőérzetüknek megfelelően vetkőzzenek le, ill. öltözzenek fel.
- Tájékoztatja a szülőket az egészséges cipőviselet fontosságáról, a lúdtalp, valamint a balesetveszély megelőzése érdekében.
- Kéri a szülőt a szervezett mozgáshoz a tornafelszerelés biztosítására.
- Ösztönzi a szülőket arra, hogy óvodai ünnepségeken az alkalomhoz illő ruhában jelenjenek meg a gyermekek.

Pihenés

Az óvodapedagógus feladata

- A csoport szükségleteinek megfelelően és a fertőzésveszély csökkentése érdekében gondoskodik a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtéséről. (szellőztetés, légfertőtlenítés, sötétítés, ágyak kellő távolságra történő lerakása)
- A gyermekek elalvását, kényelmét, biztonságát segítő szokásrendszert alakít ki (felesleges ruházat levetése, meleg takaró, mesélés, éneklés, relaxációs zenehallgatás, testi közelség, párologtató alkalmazása).
- A pihenés időtartamát a gyermek szükségletéhez igazítja, az ébren lévő gyermeknek csendes tevékenységet biztosít.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek kedves, apró, személyes tárgyát magához vehesse.

Helyes életritmus

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek óvodában töltött idejét élettani szükségleteik figyelembevételével tudatosan tervezi.
- A családdal együttműködve fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően alakítja a helyes életritmust.
- Az étkezések, a szabad játéktevékenységek, a kötött és kötetlen foglalkozások célszerű megszervezésével egy nyugodt, kiegyensúlyozott napirendet biztosít.

Napirendünk

Az óvoda napirendjének összeállítása során az óvodapedagógus törekszik a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtésére. A tevékenységeket a gyermekek érdeklődésének, fáradékonyságának és egyéni szükségleteinek figyelembevételével szervezi. A napirend rugalmassága ellenére a főbb kereteket megtartja a szokásrendszer alakulása, a biztonságérzet és tájékozódás érdekében. A különféle tevékenységek szervezésénél arra törekszik, hogy azok lehetőség szerint folyamatosan, a gyermekek felesleges várakoztatásának kiküszöbölésével folynak.

	Időkeret	Tevékenységek
Dél előtt	6.00-7.00	A gyermekek folyamatos érkezése, játék az összevont csoportokban
	7.00-10.00	Szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, (nagycsoportban összesen 45 perc), testápolás, folyamatos tízórai
	10.00-11.30	Szabad játék, differenciált képességfejlesztés, tapasztalatszerzés csoportszobában, szabadban, fejlesztő szobákban Tervezett, szervezett tevékenységek, mozgás (nagycsoportban összesen 45 perc)
	11.30-13.00	Készülődés az ebédhez, testápolás, munka jellegű tevékenységek (naposi munka), ebéd
Dél után	13.00-14.45	Testápolás, készülődés a pihenéshez, pihenés, igény szerint otthonról hozott alvóka használata, élő szavas mesélés.
	14.45-15.30	Folyamatos ébredés, testápolás, készülődés az uzsonnához, uzsonna, testápolás
	15.30-17.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron, egyéni képességfejlesztés

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni

terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltéskori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A gyermek tevékenységei

- bekapcsolódik az óvodapedagógus által kezdeményezett és szervezett tevékenységekbe,
- egyéni szükségleteinek, életkori sajátosságainak megfelelően étkezik, használja az evőeszközöket,
- a mosdóban használja a tisztálkodási eszközöket,
- egyéni képességeihez mérten öltözködik,
- használja a mozgásfejlesztő eszközöket,
- részt vesz az évszaknak megfelelő mozgáslehetőségekben,
- részt vesz orvosi szűrővizsgálatokon,
- nyugodt körülmények között, egyéni igényei szerint pihen vagy csendben játszik az óvodapedagógus által biztosított helyen.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket.

Az óvodapedagógus feladata

- Az egészség megőrzéséhez szükséges magatartásformák megismertetése, rögzítése, a nem kívánatos magatartásformák elkerülése, a folyamatos és fokozatos ismeretnyújtás a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek testi és pszichikai feltöltődése érdekében - a szülők bevonásával – az optimális napirend, hétféle napirend kialakítása.
- A szülők szemléletformálása, meggyőzése a gyermekek TV-nézéssel, számítógép, tablet, okostelefon használatával töltött napi óraszámának csökkentése érdekében, mely elősegítheti a pihentebb idegrendszert, lehetőséget biztosítva a kognitív képességek optimális fejlődéséhez.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélést, az elhanyagolást vagy hanyag bánásmódot, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő, gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét.

Érzelmi bántalmazást jelent a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmód, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekben az állandó félelem érzet vagy szorongás keltése, megszegyenítés, kritizálás, érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem- és fültanúja más bántalmazásának.

Szexuális bántalmazást jelent a gyermek bevonása olyan szexuális aktivitásba, amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Házirendünkben vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek és a szülőknek az óvodában való tartózkodás során be kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvodapedagógus feladata

- Tudatosítja a gyermekekben, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengetek baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.
- Felhívja a figyelmet, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelniük, milyen szabályokat kell betartaniuk a balesetek megelőzése érdekében.
- Ismerteti az óvodai nevelési év elején, valamint szükség szerint, a tevékenységek megkezdésekor és a játékeszközök használatba vétele előtt a védő óvó előírásokat.
- Kitér az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásra, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra, a tilos és az elvárható magatartásformákra.
- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismerteti. Az ismertetés tényét a csoportnaplóban dokumentálja.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- önállóan végzi a testápolási teendőket,
- a kulturált étkezés szokásainak megfelelően, önállóan étkezik, készség szinten használja az evőeszközöket,
- törekszik az asztal rendjének, tisztaságának megtartására,
- önállóan, megfelelő sorrendben vetkőzik, öltözik, ruháit rendben tartja,
- csizmáját, cipőjét letisztítja, cipőfűzőjét megkötöti.

7.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodáskorban a gyermekek személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül, ahol biztosított a fejlődésükhöz szükséges sokféle, változatos élmény és tevékenység. A csoportnak igen fontos szerepe van ebben, mivel a család hatásait kiegészíti és a szocializáció egyéb lehetőségeit biztosítja, amely fontos az iskolai alkalmasság szempontjából is.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a társadalmi szerepek elsajátítása alapvető, személyiségfejlesztő. Ennek része kell, hogy legyen az erkölcsi nevelés, az akarat tulajdonságok fejlesztése, az erkölcsi érzelmek alakítása, a táj- és szülőföld szeretetére nevelés, a munkához való pozitív viszony, az egymással szembeni tolerancia, a keresztény kulturális értékek megismerése, mélyítése, nyitottság az új értékek befogadására.

Az óvodapedagógus feladata

- Bővíti a gyermekek közötti kapcsolatrendszer, társas szükségleteik kielégítésére törekszik.
- Fejleszti szociális érzékenységüket. Az óvodába kerüléstől fokozatosan és folyamatosan ismerteti meg a gyermekeket közvetlen környezetükkel, a néphagyományokkal, népmesékkel, népi énekes játékokkal, erősítve ezzel a gyermekek nemzeti identitástudatát.
- Alakítja az erkölcsi és akarat tulajdonságokat. Nevelőmunkája során folyamatosan törekszik a keresztény értéként is megjelenő legfontosabb tulajdonságok: szeretet, jószág, önzetlenség, tolerancia, megbocsátás - alakítására.
- Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a helyes kommunikációra.
- Pozitív érzelmi töltettel segíti a szociális érzékenység fejlődését, az én-tudat alakulását (együttérzés, bizalom, örömszerzés, bánat stb. átélése).
- Kialakítja a gyermekekben saját érzelmeik kifejezésének képességét, viselkedésükben a pozitív tulajdonságok értékét, valamint az erkölcsi érzelmekhez való helyes viszonyukat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében magas szintű elfogadással, toleranciával, empátiával, hitelességgel segíti az inkluzív nevelés megvalósulását.

A jutalmazás, értékelés elvei

A jutalmazás mindig konkrét, a gyermekek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást csak ritkán, indokolt esetben alkalmazunk.

A figyelmeztető intézkedések mindig a gyermekek viselkedésének közösség ellenességére irányulnak, a pillanatnyilag adott magatartást ítélik el és nem a gyermeket. Elkülönítés (csoport területéről), étel, levegőzés vagy szeretet-megvonás nem alkalmazható.

Az óvodapedagógus feladata

- Az értékelést fontos személyiség- és közösségalkító tényezőként alkalmazza.
- Az óvodában a pozitív értékelést alkalmazza elsődlegesen, melynek formája a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás, érzelmek kifejezése, kiemelt - megtisztelő feladatadás, a gyermek számára kedves tevékenység biztosítása.
- Mintaadással, áttekintéssel, megbeszéléssel erősíti a gyermekek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja a pozitív motivációkat.

A befogadás

A befogadás folyamatában az óvodai életbe újonnan kerülő gyermek megszerzi biztonságát, elfogadja az óvodapedagógust, az óvodás társait és az óvodai élet szokásait, beilleszkedik.

A sikeres befogadáshoz alkalmazott módszerek, eljárások:

- Lehetőség szerint a gyermek óvodába érkezése előtt tájékozódás a családi háttérrel, családlátogatás.
- Bölcsődés gyermek esetében konzultáció a gondozónővel.
- Mindkét óvodapedagógus jelenléte valósul meg mindaddig, amíg a gyermekek megfelelő érzelmi biztonságot el nem érnek.
- Valamennyi dolgozó törekszik a szeretetteljes, tapintatos légkör kialakítására a szülővel és gyermekkel egyaránt.
- Folyamatos információcsere megvalósítása a szülőkkel és kollégákkal.
- Lehetőség szerint a gyermekek óvodában töltött idejének emelése fokozatosan történik.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről befogadás előtt alaposabb tájékozódás, egyéni igény szerinti, szülőkkel egyeztetett befogadási folyamat megvalósítása indokolt.
- A biztonságérzetet segítő, megnyugtató tárgyak behozatalának preferálása elősegíti a zökkenőmentes befogadást.

7.3 Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához, az iskolai képességek megalapozásához, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Változatos tevékenységi formákon keresztül a gyermekek megismerkednek természeti és társadalmi környezetükkel, mindeközben fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességeik, melynek segítségével képesek lesznek az őket körülvevő világban eligazodni.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés fókuszában a gyermekek szocializációjának elősegítése, egyéni fejlesztésének biztosítása, cselekvésbe ágyazott képesség fejlesztése, az iskolára való alkalmasságának elősegítése áll.

Mindez a gyermekek spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára, élményeikre alapozva, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, differenciáltan, cselekvésbe ágyazva történik, mely átfogja az óvodai nevelőmunka egészét.

A kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkézsége, beszédértése, anyanyelvi kultúrája.

A beszédfejlesztés magába foglalja a beszédszervi izomzat ügyességét, erősítését és koordinálását segítő gyakorlatok játékos formában történő végeztetését is.

Az anyanyelvi nevelés során figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő gyermekekre, hogy időben részesüljön szakember segítségével, valamint a nyelvi hátrányokkal küzdő nemzetiségi gyermek esetében a korrekcióban.

7.4 Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodapedagógus feladata

- Megismeri a család anyanyelvi kultúráját, az eredményesség érdekében törekszik, hogy partnerré váljanak a szülők gyermekük anyanyelvi nevelésében.
- Ösztönzi a szülőket arra, hogy gyermekeikkel sokat beszélgessenek, meséljenek nekik.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyermekek beszédét, ezzel megismeri azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlesztését.
- A gyermekek anyanyelvi és értelmi képességeinek alakulásáról tájékozódik a megfigyelésekkel, képességmérésekkel, az eredmények függvényében megtervezi a gyermekek differenciált fejlesztését. Elvégzi a szükséges dokumentálást.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy
- a gyermekek szívesen és bátran beszéljenek, kérdezzenek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez.
- A fejlesztő játékokat tudatosan tervezi, melynek során a beszédszervek ügyesednek, a beszédkedv erősödik, a hallás, beszédhallás fejlődik, az auditív ritmus és emlékezet bővül, a fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak.
- Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó mintát nyújt példamutató beszédével, helyes stílusával, változatos szóhasználatával.

- Úgy alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikációt, hogy azok egymásnak ne mondjanak ellent.
- Figyelmet fordít a gyermekek felől érkező nonverbális jelzések értelmezésére, használatának fejlesztésére.
- A bábjáték és a drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés legfontosabb eszközeként alkalmazza.
- Differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermekek beszédképességének fejlődését.
- Önképzéssel, a szakirodalom felhasználásával fejleszti anyanyelvi kultúráját, kérdéskultúráját, hatékony kommunikációját.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveli a gyermekeket.
- Törekszik arra, hogy megismertesse a gyermekeket a régies, népi nyelvezettel, tárgyakkal, neveikkel, használatukkal, szavak jelentésével.
- Az óvodai élet egészében törekszik a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására.
- Ösztönzi a gyermekek verbális és nem verbális kommunikációját.
- A gyermekek kérdéseire mindig válaszol, személyre irányuló figyelmet biztosít.
- Olyan beszédfigyelmet alakít ki a gyermekekben, hogy legyen türelmük egymást meghallgatni.
- Figyelmet fordít a gátlásos gyermekekre, empátiájával törekszik a szóbeli aktivizálásra.
- Odafigyeléssel kezeli az ingerszegény, rossz szociális háttérrel rendelkező gyermekek szűk ismereteinek, szókincsének bővítését.
- Lehetőséget biztosít a különösen fejlett kommunikációs készségekkel rendelkező, tehetséges gyermekek kreatív megnyilvánulására.
- Figyelemmel kíséri az előforduló beszédhibákat, a súlyosan beszédhibás, illetve megkésett beszédfejlődésű gyermekeket további vizsgálatokra, szakemberekhez irányítja
- Tanköteles korú gyermekek esetében fokozottabban együttműködik a logopédussal a szűrővizsgálatok lebonyolításában, különös tekintettel az év közben érkező gyermekekre.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a logopédussal. A szerzett tapasztalatokat, ismereteket beépíti a gyermek egyéni fejlesztési tervébe.
- Anyanyelvi játékokat tervez és szervez, amelyek:
 - a beszédszervek ügyességét célozzák,
 - a hallás, a beszédhallás, a belső hallás fejlődését segítik,
 - a hangok felismerését, raktározását, felidézését szolgálják,
 - a helyesen ejtett hangok, tiszta artikuláció gyakorlását célozzák,
 - sajátos anyanyelvi formák felismerését, elsajátítását segítik,
 - szavak értését, rögzítését, felidézését támogatják.

A gyermek

- az óvodai élet minden tevékenységében életkorának és fejlettségének megfelelően, szívesen kommunikál,
- beszélget a társaival és a felnőttekkel, nonverbális eszközökkel is kifejezi magát,
- kérdez, válaszol a társak és a felnőttek kérdéseire,
- odafigyel és megérti környezete nonverbális közléseit,

-
- az óvodapedagógus által megkezdett mesét befejezi, önállóan mesél, történeteket talál ki, használja képzeletét,
 - mondókákat, verseket mond, rövid rígmusokat improvizál,
 - ismert meséket, kitalált történeteket jelenít meg bábokkal, dramatizál,
 - képek alapján történeteket sorba rendez, elmesél,
 - szituációs játékok során, nyelvi fordulatokat, udvariassági kifejezéseket gyakorol,
 - anyanyelvi játékokat játszik,
 - drámajátékokat játszik.

A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- folyamatosan, érthetően kommunikál, beszél,
- aktívan használja a már meglévő szókincsét,
- képes gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal kifejezni,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot,
- nyugodtan, figyelmesen végig hallgatja az óvodapedagógust és társait,
- beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmének megfelelő,
- természetes gesztusokkal, arcjárással kíséri.

7.4.1 Értelmi nevelés és fejlesztés

Célja: a pszichikus funkciók és részképességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- Figyelembe veszi a gyermekek értelmi fejlesztése, nevelése során a gyermekek már meglévő tapasztalatait, élményeit és ismereteit; a nevelés során épít azokra.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra épít, minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít.
- Olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyermek dolgokról, jelenségekről természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben tapasztalatokat szerezhet.
- Megvalósítja a gyermek spontán ismereteinek rendszerezését, bővítését, a kognitív képességek, kreativitás fejlesztését.
- Élmények nyújtásával, mesehallgatással, játékos tevékenységek biztosításával fejleszti a képzeletet és fantáziát.
- Nyitott, játékos helyzetek megteremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket.
- Az ismeretanyag cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.
- A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz.
- Lehetőséget biztosít az értelmi nevelés során a gyermekek spontán ismereteinek a rendszerezésére, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlására.

8 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása

A gyermekek egyéni igényeire épülő, differenciált, preventív és a hátrányok csökkentését támogató pedagógiai gyakorlat, valamint feltételrendszer fejlesztése. A gyermekek sikeres iskolai tovább haladást megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődésének elősegítése a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítésével, új módszerek, innováció, jó gyakorlatok adaptálásával. Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések biztosításával.

A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének eredményességét elősegítő óvodapedagógusi jellemzők:

- Az elfogadás, integrálás, inklúzió természetes a számára.
- Folyamatos, rugalmas napirendet biztosít.
- Olyan tevékenységeket szervez, amelyekben minden gyermek képességének megfelelően lehet aktív.
- Empatikus, toleráns, rugalmas attitűddel rendelkezik.
- Nyitott a munkáját segítő szakmai kapcsolatok építésére, az együttműködésre.
- Igénye van a szakmai fejlődésre.
- Tisztában van saját kompetenciáinak határaival.

8.1 Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében

Óvodánk tudatosan és felkészülten fogadja be az értelmileg enyhén sérült, tanulásban akadályozott és beszéd fogyatékos, valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Befogadó szemléletünk alapelvei

- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a szülővel történő kölcsönös kommunikációra, a hatékony együttműködés kialakítása érdekében.
- Az integrált neveléshez kapcsolódó attitűd folyamatos fenntartása.

Az óvodapedagógus feladata

- A sajátos nevelési igényű gyermekek terhelhetőségéhez igazított nevelés, fejlesztés megvalósítása.
- Az óvodapedagógusi kompetenciákkal hátránykompenzáció megvalósítása a fejlesztési irányt meghatározó szakértői vélemény diagnózisa, javaslata, illetve, a gyógypedagógussal való folyamatos konzultáció alapján.
- A fejlesztés elemeinek, felépítésének a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján történő meghatározása, melyben az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más - más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az eredményes integrált nevelés megvalósításának folyamata

A befogadás szakasza

Célunk

- A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be az óvodai csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- Az óvodai nevelés és a gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődjenek.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség, értékelődjön fel az egészség, mint érték.

A nevelés, fejlesztés szakasza

A nevelőtestület feladata

Valamennyi pedagógusnak ismernie kell a különböző eljárásrendeket, helyettesítés esetén a csoportos óvodapedagógussal konzultáció a gyermek nevelésének, fejlesztésének módjáról.

Az óvodapedagógus feladata

- Megfigyelések, elvégzése, dokumentálása.
- A gyermek csoportban történő fejlesztésének megvalósítása differenciált fejlesztéssel
- Folyamatos konzultáció a gyógypedagógussal.
- A gyermek kontroll vizsgálatának előkészítése.
- Folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a szülővel.

Eredmények

- A gyermekek számára természetessé válik a másság elfogadása, szeretik, segítik társaikat.
- A többségi szülői közösség elfogadóbbá, támogatóvá válik.
- Az óvoda nevelési, tanulási gyakorlata segíti, hogy minden gyermek egyéni képességei, érdeklődése szerint vegyen részt az óvodapedagógusok által felkínált tevékenységekben.
- Az óvodapedagógusok egyre több olyan módszert ismernek és alkalmaznak, amellyel segíteni tudják a SNI-s gyerekek óvodai csoportba való befogadását.

Az óvodából iskolába történő átmenet szakasza

- Beiskolázáshoz szükséges kontroll vizsgálat előkészítése.
- A gyermek iskolai készségének vizsgálatával kapcsolatos valamennyi óvodapedagógusi mérés, megfigyelés eredményének megismertetése a szülővel.
- A szülő segítése az iskolaválasztásban.
- Óvoda- iskola átmenet megvalósítása az eljárásrendnek megfelelően.
- Óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és/vagy nyomon követésen és/vagy intézményi együttműködésen alapuló), differenciált, pedagógiai támogatással valósul meg

A hátránykompenzáció eredményességét biztosító tényezők

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.

- Indokolt esetben speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósításához.
- Az óvodai dolgozók és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.
- Külön gondot kell fordítani arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakításakor igénybe kell venni a szakirányú közreműködést (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Fokozottan szükséges a szülők, az óvoda szoros, érdemi, egymást erősítő együttműködése.
- A fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, foglalkoztatást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.
- Az együttnevelés megvalósításában az óvodapedagógussal szemben az alábbi követelmény teljesül: tudatos pedagógia, pszichológia felkészültség, pozitív nevelői attitűdök, mint elfogadás, befogadás, empátia, hitelesség – és az integrált neveléshez szükséges kompetenciák megléte; individuális módszerek ismerete, technikák alkalmazása;
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- figyelembe veszi az eltérő képességeket, tolerálja az eltérő viselkedést;
- együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásait, javaslataikat beépíti

8.2 Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít. Közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A gyermek fejlesztő foglalkozáson való részvétele szükséges. A fejlesztő foglalkozás a pedagógiai szakszolgálat irányításával és az általa készített szakvélemény alapján, az óvodai nevelés keretében, fejlesztő pedagógus részvételével valósítható meg.

Cél: a gyermek társas kapcsolatai kialakításának, magatartás szabályozási hiányosságainak csökkentése.

A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével a közösségbe történő integrálása, megismerő funkcióinak differenciált fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- Elfogadó, befogadó óvodai légkört alakít ki.
- Differenciált bánásmóddal, pozitív megerősítéssel, társas kapcsolatokat alakít ki.
- Óvodapedagógusi kompetenciáival segíti a gyermek fejlesztését.

-
- A gyermek sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével valósítja meg a közösségbe történő integrálást, fejlesztést.
 - Csökkenti a gyermek magatartásszabályozási hiányosságait.
 - Az óvodapedagógus a szakvéleményben foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezi nevelő, fejlesztő munkáját
 - Nevelő, fejlesztő munkája során törekszik egyéni- és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között történő differenciált fejlesztésre.
 - Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
 - Együttműködik a gyermeket ellátó más szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus).
 - Folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről.
 - Segítséget nyújt az otthoni neveléshez.
 - A gyermek kontroll vizsgálatát előkészíti.
 - Elősegíti a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet.

Várható eredmények

- A gyermek beilleszkedik a csoportba, a szokás-szabály rendszert elfogadja, alkalmazkodik hozzá.
- Magatartása az életkor szerinti elvárható viselkedési formák felé közelít.
- A tanuláshoz szükséges képességei az óvodapedagógusi és fejlesztőpedagógusi fejlesztés hatására fejlődnek

8.3. Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén

A köznevelési törvény szerint „kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Óvodában még jellemzően tehetség ígérekkel találkozunk, felismeréséhez három területen kell megfigyelnünk a gyermeket: milyen képességgel rendelkezik, amely átlagon felülinek tekinthető, emellett mennyire jellemző rá a magas fokú kreativitás és az erős motiváció.

Kiemelkedő képességterületek lehetnek az alábbiak:

- nyelvi
- zenei
- matematikai-logikai
- vizuális, téri
- testi-mozgásos
- szociális-interperszonális
- intraperszonális

A magas fokú kreativitással rendelkező gyermek nehezen illeszthető keretek közé, kérdésfeltevése és problémamegoldása sem a megszokott, viselkedése sokszor nem bejósolható, ezért "zavaró" lehet.

Az érdeklődési köréhez köthető erős motiváltság, folyamatos, kíváncsiság és az ehhez kapcsolódó elmélyülés szintén jellemzője az óvodai tehetségígéreteknek.

Célunk a tehetségígéretes gyermekek nevelése, fejlesztése kapcsán kettős:

- tehetségének gondozása
- gyengébb képességterületeinek fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata

- Felismeri - szükség esetén kolléga vagy szakember segítségével- a tehetség megjelenési formáit.
- Teret ad a gyermek kreatív megnyilvánulásainak
- Differenciált fejlesztéssel segíti kiemelkedő képességeinek kiteljesedését, fejlődését
- Rugalmas napirenddel, elkülönülés lehetőségével biztosítja a gyermek számára az elmélyült alkotást
- A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejleszti.
- Lehetőségeket teremt a gyermek tehetségének óvodában, óvodán kívüli megmutatkozására (rajzpályázat, sportverseny, Bozsik-program, DVTK –ovi foci, versmondó verseny, dramatizálás).
- Tájékoztatja, és együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülőkkel a tehetséges gyermek tovább fejlődésének érdekében.
- A tehetség specifikumának megfelelően irányítja a gyermeket szakemberekhez.
- Segíti a szülőket a tehetség ígéretet mutató gyermek megfelelő iskolatípusba való irányításában.

Várható eredmények

- A gyermek személyisége, erős és gyenge képességei, sokoldalúan, folyamatosan fejlődnek.
- Önkifejező és önértékesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.
- A szülők támogatják a gyermeket tehetségük kibontakoztatásában.
- Tehetségének megfelelő iskolatípusban kezdi meg a tanulmányait.

9 Óvodánk gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelésoktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentése hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével. A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése a nevelőtestületen belül, a hálózati kapcsolatok révén megismert jó gyakorlatok átvétele.

Nevelési rendszerünkben a gyermekvédelem célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének javítása és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés az illetékes szakemberekkel, szakhatóságokkal.

Az óvodai gyermekvédelem elvei

A gyermeki jogok elválaszthatatlanok az emberi jogoktól.

A gyermeket megilletik az alapvető emberi jogok és további jogként fogalmazódik meg a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemre és gondoskodásra való gyermeki jog.

Az óvoda a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja.

A jelzőrendszer működésének, működtetésének különös alapelvei

- **Az egyén szakmai felelősségének elve:** Az észlelő-, jelzőrendszer valamennyi résztvevőjének azonnali feladata elősegíteni a rossz bánásmód megszüntetését.
- **Együttműködés elve**
- **Felelősség elve:** Kiskorú veszélyeztetése büntett elkövetésének gyanúja esetén a gyanút észlelő feladata (a gyermekjóléti szolgálaton kívül) hatósághoz is fordulni – így elősegítve a rossz bánásmód mielőbbi megszüntetését.
- **Kompetenciahatárok betartásának elve:** A rossz bánásmód súlyos esetét észlelőnek, nem feladata a nyomozás! A jelzőrendszer feladata ilyenkor a feljelentés megtétele.
- **Írásbeliség elve:** A gyermekkel kapcsolatos rossz bánásmód, illetve bántalmazás azonnali jelzését (telefonos, szóbeli, elektronikus stb.) követően minden esetben elengedhetetlen, hogy a jelzőrendszeri tag írásbeli feljegyzést is készítsen, amely a problémát konkrétan és körültekintően tartalmazza, és azt megküldje a gyermekjóléti szolgálatnak.

Az óvodapedagógus feladata, tevékenységei

- Kiemelt figyelmet fordít a gyermekek teljesítmény-, viselkedés-, és magatartászavaraira, testi, lelki tüneteire. A veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében aktívan közreműködik.
- Eleget tesz gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszeri kötelezettségének:
- Jelez a gyermekvédelmi felelősnek
- Jelez az óvodai szociális segítőnek
- Jelez az intézményvezetőnek
- Aktívan részt vesz a jelzőlap, pedagógiai vélemény, egyéb hatóság által kért adatszolgáltatásban.
- Részt vesz felkérésre esetkonferencián, esetmegbeszélésen, esetkonzultáción
- Partneri kapcsolatot alakít ki a családokkal, megértő, segítő, elfogadó attitűd érvényesítésével. (Családlátogatások, fogadóórák, beszélgetések, nyílt napok, szülői fórumok, családi közös programok.)
- Részt vesz a családok számára szervezett adománygyűjtésekben, elosztásban.
- Mentálhigiénés szemléletmódot érvényesít.
- Biztosítja az egészséges és balesetmentes környezetet.
- Részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Gyermekvédelmi felelős feladata, tevékenységei

- Éves gyermekvédelmi munkatervet és beszámolót készít.
- Működteti a gyermekvédelmi belső, külső jelzőrendszert.
- Szorosan együttműködik az óvodai szociális segítővel, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagokkal, részt vesz a jelzések megfogalmazásában, küldésében.
- Részt vesz felkérésre esetkonferencián, esetmegbeszélésen, esetkonzultáción, gyermekvédelemmel kapcsolatos továbbképzéseken, jelzőrendszeri értekezleteken.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt naprakészen vezet.
- Szükség esetén részt vesz a fogadóórákon, családot látogat.
- A törvényi előírásoknak megfelelően tájékoztatja a szociális juttatások lehetőségeiről a szülőket és a pedagógusokat.
- Segíti a pedagógusokat gyermekvédelmi feladatainak ellátásában, konzultáció keretében.

Óvodai szociális segítő tevékenységei

- Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt az intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és az intézmény pedagógusainak. Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermekvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.
- Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermekvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe való beilleszkedéséhez, valamint a személyiségének fejlesztésében,
- a gyermeket a lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek óvodáztatási kötelezettségének teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Gyermekvédelmi tevékenységek

Integrációt elősegítő csoportalakításra törekszünk.

- Nevelőtestületi együttműködés keretében rendszeres team munka, esetmegbeszélések, hospitálások szerveződnek meg.
- A hátrányos helyzet leggyakoribb okainak (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok) meghatározása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása valósul meg intézményünkben Intézményi innováció keretében „Maradj ma velem az oviban” program megvalósítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Eredményesség vizsgálata: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) megismerése, alkalmazása a pedagógiai gyakorlatunkban. Tanügyigazgatást támogató tevékenységek (pl. szülői kérelmek megírása, benyújtása) Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás).
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása.
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner szervezetekkel

Partnereink	A partner képviselője	Kapcsolattartás módja
Szülők	A gyermekvédelmi szolgáltatásra szoruló gyermekek szülei	• Családlátogatások • Megbeszélések • Szülői értekezlet, • Fogadóóra
MESZEGYI Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény Módszertani Központ	óvodai szociális segítő, családsegítők	• Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, esetkonzultációk, jelzőrendszeri értekezletek • Személyes konzultáció az óvodai szociális segítővel • Jelzések megtétele • Segélyakciókban való részvétel
Családok Átmeneti Otthona Gyermekek Átmeneti Otthona	Családgondozó	• Konzultáció a családgondozóval • A gyermek nevelésével megbízott szakemberek meghívása az óvoda szülői értekezletére, rendezvényeire
Területileg illetékes Járási Hivatalok Gyámügyi Osztályai	Hivatal munkatársa	• Jelzési kötelezettség teljesítése, információ és adatszolgáltatás.
B.-A.-Z. Vármegyei Gyermekvédelmi Központ Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Gyermekvédelmi gyámok	• A gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek gyámjával való kapcsolattartás.
Nevelőszülői hálózatok	Nevelőszülői tanácsadók	• Nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek esetében kapcsolattartás, információ szolgáltatás.
Miskolc Megyei Jogú Város Lakosságszolgálati Főosztály Szociális és Köznevelési Osztály	Szociális Osztály munkatársai	• Gyermekvédelmi támogatásokhoz és egyéb szociális támogatásokhoz óvodai igazolások nyújtása
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	Szakszolgálat vezető, ügyintéző, szakemberei	• Logopédiai ellátás • Egyéni, speciális, fejlesztőfoglalkozások • Fejlesztő csoportba irányított gyermekek vizsgálata, fejlesztése • Beiskolázás előtti felmérés, tanácsadás
Megyei Szakértői Bizottság	Vizsgálatvezető	• SNI-s gyermekekkel kapcsolatos vizsgálat
Gyermekorvosok, óvodaorvos, Védőnői Szolgálatok	Orvosok, védőnők	• Egészségi okból veszélyeztetettek figyelemmel kísérése • Egészségvédelmi tanácsadás • Tisztasági vizsgálatok
Miskolc Megyei Jogú Város Nemzetiségi Önkormányzata	Elnök	• Esélyegyenlőség megteremtéséhez való hozzájárulás
Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala	Területi önkormányzati képviselő	• Hátrányos helyzetű családok gyermekeit nevelő intézmény támogatása a hátrányos helyzet csökkentése, esélyegyenlőség megteremtése érdekében

10 Az óvoda tevékenységformái

10.1 Játék

A játék az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a gyermekek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és

lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A gyermekek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékaikban tagolják. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A gyermeki játéktevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek megfelelő feltételek biztosításával bontakoztathatók ki:

- Nyugodt légkör megteremtése.
- Megfelelő hely biztosítása a különböző játékformákhoz.
- Játékhoz szükséges optimális idő biztosítása.
- Esztétikus játékszerek, anyagok, eszközök.
- A gyermek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőségek biztosítása.

Nyugodt légkör megteremtése

Az óvodapedagógus feladata

- Tudatos jelenlétével biztosítja a játék folyamatában az indirekt irányítást.
- Nyugodt, alkotó és derűs légkört teremt, mely biztonságérzetet nyújt a gyermek számára.
- Lehetőséget biztosít a gyermeknek a szabad téma, eszköz és társválasztásra.
- Segíti a játékot kellő időben sok új ötlettel, megerősítéssel, ha szükséges a konfliktus helyzetek megoldásával, hatékony kommunikációjával.
- Biztosítja a megfelelő egyensúlyt, életszerűséget a szabályok, normák felállításakor, mert ezek segítik a rugalmasságot, az oldott légkör fenntartását, az elképzelések valóra válását.

Megfelelő hely biztosítása a különböző típusú játékokhoz

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelő helyet biztosít a változatos játéktevékenységeknek (kuckósítás, mesesarok, bábozás, barkácsolás, rajzolás-festés- mintázás-kézimunka, képességfejlesztő-, mozgásos-, szerepjátékok stb.).
- Lehetővé teszi, hogy játék közben a gyermek maga is kialakíthasson babasarkokat, kuckókat, kedve szerint bevonhassa a környezetében lévő tárgyakat játékába.
- Törekszik arra, hogy a gyermeknek a szabadban is legyen módja minden évszakban különböző játék fajták játszására.
- Ösztönzi a gyermeket arra, hogy a szabadban minél több nagymozgásos játéktevékenységet folytasson.
- Alkalmat biztosít a gyermeknek az udvar valamennyi mozgásfejlesztő eszközének használatára.

A játékhoz szükséges idő biztosítása

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja az elmélyült szabadjáték kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli, folyamatos játékidőt.
- Folyamatos, rugalmas napirend kialakításával megteremti a feltételeit annak, hogy a megkezdett játékot a megszakítás után is folytathassa a gyermek.
- Biztosítja, hogy a délelőtti és délutáni játékidő egyenértékű legyen.

-
- A napi élet szervezése során, az udvari játéktevékenységekhez minél több időt biztosít a gyermek számára évszakhoz, időjáráshoz igazodva.

Az esztétikus játékeszközök

Az óvodapedagógus feladata

- A játékhöz olyan eszközöket biztosít, melyek ízlésesek, egyszerűek, és minden alkalommal a gyermek rendelkezésére állnak, könnyen elérhető helyen.
- Figyelembe veszi, hogy a korosztályoknak, illetve a gyermekek egyéni fejlettségének különböző az eszközigénye, így a minőségről, választékról és azok bővítéséről folyamatosan gondoskodik.
- Megengedi, hogy a gyermek a környezetében található tárgyakat kedve szerint bevonhassa a játékába.
- Gondoskodik a készen kapható játékeszközökön kívül a gyermeki fantázia kibontakozásához szükséges változatos anyagokról, félkész és szimbolikus eszközökről, a kellékek gazdag választékáról.
- Olyan játékszereket biztosít, amelyek alkotásra ösztönzik a gyermeket, többféle módon felhasználhatók, a velük való játék kihívás a gyermek számára.
- Újrahasznosítható és természetes anyagokból játékeszközöket készít.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek az óvodai játékhöz felhasználható, kedvelt, otthoni tárgyait behozhassák az óvodába.
- Az udvaron is megteremti a kreatív, szabadjáték lehetőségét, a kirakott csoportszobai játékokkal, udvari játékeszközökkel.

A gyermek tapasztalatainak gazdagítása

Az óvodapedagógus feladata

- Megismeri a gyermek otthoni játékfeltételeit, az óvodán kívüli tapasztalatait, élményeit.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat, élményeket játékidőben újra, s újra átélhesse.
- Elősegíti, hogy a gyermek játékanak színvonala egyre magasabb szintre jusson, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és a cigány nemzetiségi gyermekek játékkultúrájának fejlesztésére.
- Biztosítja a gyermek számára, az élményszerzési és tapasztalathoz jutás lehetőségét a különböző játékformákhoz.
- Ösztönzi a gyermeket arra, hogy az egyénileg és közösen átélt élmények megjelenjenek játéktevékenységeiben.
- Sétákat, kirándulásokat szervez, mert ezek fejlesztő hatása megmutatkozik a gyermeki játéktémákban, tevékenységekben, élmények feldolgozásában.
- Együtt játszaskor utánozható mintát ad, beleérző képessége motiváló a gyermek számára.
- Bevonható társ, segítő kezdeményező, ha a játékfolyamat elakad.
- Irányítása játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni, játéksegítő módszerrel.
- Magatartása, hangja mindig igazodik a játék tartalmához, hangulatához.
- Észreveszi és támogatja a gyermek egyéni játékötleteit, hagyja a gyermeket „kalandozni”.

-
- A félénk, bátortalan, passzív vagy újonnan érkező gyermeket próbálja bevonni a játékba, megfelelő odafigyeléssel, kommunikációval, érzelmi ráhangolódással, tapintattal segíti.
 - Pozitívan épít a játék közben kialakult baráti kapcsolatokra.
 - Törekszik arra, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermek minden játéktevékenységben részt vehessen, ehhez sokféle, a gyermek képességeinek megfelelő, speciális játékeszközöket biztosít.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- játékában megjelennek a különböző játékfajták,
- mozgásos, verbális és manipulációs játékot játszik,
- játékszerekből, különböző anyagokból, elemekből tárgyakat hoz létre, konstruál, átéli az „én készítettem” alkotás örömét,
- képessé válik arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzon létre,
- ÖKO játékokkal játszik, vagy maga is készít ilyen játékokat.
- szerepjátéka során különböző emberi-társadalmi szituációba éli bele magát, majd „sajátos” mondanivalója szerint eljátssza, átéli a helyzeteket,
- szimbolikus szerepjátékot játszik, ami többoldalú örömszerzést jelent a számára, oldja esetleges szorongásait,
- gyakorolja a szociális magatartásformákat, fejleszti társas kapcsolatait,
- szabályjátékokat játszik, igyekszik betartani a szabályokat,
- bábozik, meséket dramatizál.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- játék elgondolása szélesedik, és ez által megjelenik a többféle ötletből kialakított tartalmas játék
- játékában dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék
- képes kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában részt venni
- megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, együttműködő, alkalmazkodik játszótársaihoz
- szabályjátékot játszik, alkalmazkodik a játék szabályaihoz, figyelmezteti társait a szabályok betartására
- játékában jelen van az egészséges versengés
- képes a játéktevékenység megszervezésére, játékeszköz kiválasztására, felhasználására
- a szerepekből fakadó magatartási formákat betartja
- megfelelő tapasztalatok élmények birtokában együttműködő a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, elosztásában, váltogatásában
- vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is
- le tud mondani egy-egy kedves játékszerről
- tud a játékelemekből játékszereket is készíteni, és ezt felhasználja játékában
- szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, barkácsol, a létrehozott alkotás hatására képzele bele magát különböző élethelyzetekbe

10.2 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és cselekvő tapasztalással egybeeső, munka jellegű tevékenység. A társadalmi környezet tevékeny megismertetésének fontos részét képezi. Ahogy a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése), ez a gyermekek egyre magasabb együttműködését igényli.

A munkavégzés segíti a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességtudat, önértékelés kialakulását és fejlődését, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka esztétikai nevelő hatása önmagából következik, általa a „szép” fogalma mélyebb tartalmat kap.

A vegyes életkorú, vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terhelje az túl.

Az óvodapedagógus feladata

- Minél több munka jellegű tevékenységet biztosít a gyermek számára – életkorához igazodóan.
- Támaszkodik a munka játékkal megegyező sajátosságaira.
- Megteremt a gyermek számára az életkorához, erejéhez mért munkalehetőségeket.
- Erősíti a gyermekben a munka szükségességének érzését, nélkülözhetetlenségének felismerését.
- Elegendő időt biztosít minden egyes gyermeknek a munkafogások elsajátítására, megtapasztalására.
- Az óvoda lehetőségeit figyelembe véve a gyermeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek az általa különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessen.
- Olyan pedagógiai feltételeket teremt, hogy a munka örömteli legyen a gyermek számára és önként vállalja azt.
- A munkavégzéshez megfelelő időt, a tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű, biztonságos eszközt biztosít.
- Gondoskodik arról, hogy a munka jellegű feladatok a napi tevékenységek természetes részét alkossák.
- Törekszik a gyermekkel való együttműködés során a folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermek saját magához mért, fejlesztő értékelésére.
- Minden csoportban - minden fajta munkához-, megteremt az önálló munkavégzés lehetőségét.
- Fokozatosan vezeti be a munkafajtákat, megfelelő mintát ad az eszközök használatához, a helyes sorrendiséghez.
- Figyelembe veszi, hogy a munka a gyermeki fegyelmezett magatartás alakításának egyik fontos eszköze.
- Tudatosítja a gyermekben, hogy a naposi munka végzése nélkülözhetetlen a csoport számára.
- Különös gondot fordít a más csoport, vagy az egész óvoda érdekében végzett munkára.
- Minden évszakban folyamatosan bevonja a gyermeket az élősarok, udvar, kiskert és sziklakert gondozásába.

- A munka nevelőértékének felhasználásával törekszik a szociálisan hátrányos helyzetű gyermek beilleszkedésének elősegítésére.
- A család és óvoda elvárásai közötti összhang kialakítására törekszik a gyermek saját személyével kapcsolatos munka elvégzése terén.
- A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően, pozitív megerősítéssel értékeli a munkavégzést.
- Törekszik arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő, SNI gyermek megéreztse, hogy ő is képes egyszerűbb megbízatásokat végrehajtani.
- Dicsérrettel, biztatással a gátlásos, visszahúzódó gyermeket is megpróbálja bevonni a munkavégzésbe.
- Megszervezi az óvoda környezeti neveléséhez kapcsolódó munkatevékenységeket / papírgyűjtés, kertrendezés, szülőkkel közös virágültetés stb./.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- önkiszolgáló tevékenységet végez,
- naposi munkát végez,
- felelősi munkát vállal: öltöző-, mosdó-, elősarok felelős,
- segíti a felnőtt munkáját a környezet kialakítása, a napirend megvalósítása érdekében,
- az ünnephez kapcsolódó munkatevékenységekben részt vesz (takarítás, díszítés),
- segíti a kisebb-, és a segítséget igénylő társát,
- az évszakoknak megfelelő munkában segít a felnőttnek (gereblyezés, falevelgyűjtés, sepregetés, veteményeskert, sziklakert, virágoskert gondozása, gyomlálás, kapálás, locsolás, hólapátolás),
- a tevékenységek eszközeinek elpakolásában aktívan részt vesz,
- kisebb feladatokat önállóan elvégez,
- ágyneműjét, ruháját összehajtogatja, a ruhaneműjét a helyére teszi,
- fogápolási eszközeit tisztán tartja,
- segédkezik a csoportszoba díszítésében, rendezésében,
- a szabadban való játékhoz szükséges eszközöket a megjelölt helyre viszi,
- részt vesz ajándék- és környezetének díszítésére alkalmas tárgyak készítésében,
- körülményektől függően az óvodapedagógus által megbízatásokat teljesít.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- igényévé válik az esztétikus környezet megteremtése saját munkájával,
- a vállalt naposi munkáját önállóan, örömmel végzi,
- önállóan ellátja a maga körüli teendőket,
- szívesen vállalja és teljesíti a felnőttől kapott megbízatásokat,
- észreveszi, ha a társa segítségre szorul és segíti,
- a csoport játékait elrakja, elrendezi a csoportszobában és az udvaron,
- szívesen és önállóan végzi felelősi munkáját,
- örömmel és aktívan részt vesz környezete tisztán tartásában és díszítésében,
- ismeri és óvja az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját,

- ötleteivel és tevékenységeivel bekapcsolódik a csoportszoba átrendezésébe,
- egyéni ötleteit felhasználva végez munka jellegű tevékenységeket,
- az elősarokban lévő növények gondozásában, átrendezésében, a növények, termések gyűjtésében vesz részt,
- megtanulja, mit, hol, mikor gyűjthetnek,
- segít az udvar, az óvoda környezetének rendben tartásában, szépítésében.

10.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, belső motivációból táplálkozik, a gyermek cselekvő aktivitására épít, és játékba ágyazottan valósul meg. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásra épülő, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg, melyek a csoportok hetirendjében tükröződik.

Hetirendünk

A hetirend pedagógiai programunknak megfelelően a komplexitás elvét követi.

Alapja a kötetlenség, kivétel a szervezett mozgás, melyet heti egy, illetve két alkalommal, kötelező jelleggel, előre megtervezett napokon tartanak a csoportok.

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Mozgás/ szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás
A külső világ tevékeny megismerése				
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka				
Ének, zene, népi játék, tánc				
Verselés, mesélés				
Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésekor épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás során a gyermekek fejlesztése leghatékonyabban differenciált személyiségfejlesztéssel valósul meg. Ez magában foglalja a gyermek sajátos fejlettségéhez, személyiségéhez, érdeklődéséhez, motiváltságához igazodó tanulásszervezést, a megfelelő tevékenységi forma, hely, idő, eszköz megválasztását, a módszertani gazdagság megvalósítását. Része e tevékenységnek a folyamatos hátránykompenzáció csakúgy, mint a tehetséggondozás.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás lehetséges formái az óvodában

- utánpótlásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás; szokások alakítása,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,

-
- az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
 - a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladata

- Olyan környezetet alakít ki a gyermekek számára, ahol spontán és szervezett módon, változatos körülmények között, lehetőségük van a minél több érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzésre.
- A gyermekek tapasztalataira építve, nyugodt légkörben, gazdag, sokszínű élményt nyújt, miközben bővíti, rendszerezi meglévő ismereteiket, fejleszti megismerő funkcióikat, a tanuláshoz szükséges képességeiket.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épít, megpróbálja kielégíteni megismerési vágyukat. A felmerülő kérdésekre mindig választ ad, kérdéseivel a problémamegoldó gondolkodást elősegíti.
- Figyel az egyéni szükségletekre, igényekre, ennek megfelelő módszereket, eljárásokat alkalmaz, változatosan alkalmazza a lehetséges munkaformákat, előtérbe helyezi a mozgást, a játékoságot, kihasználja a szociális nevelés lehetőségeit.
- Egy dolgot, témát több oldalról, minél sokoldalúbban megismertet.
- Minél több, a gyermeki aktivitásra épülő, a kreativitását fejlesztő tevékenységet szervez.
- Érdeklődő, motiváló magatartásával segíti a gyermeki aktivitás kibontakoztatását.
- A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömeit. Ennek érdekében IKT eszközöket is használ.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségfejlődését.
- Felfedezi és gondozza a tehetségigéretnek bizonyuló, érdeklődő gyermekek képességeit.
- Tekintettel van a gyermekek eltérő szociokulturális helyzetére, differenciált neveléssel hátránykompenzációt valósít meg, különös figyelmet fordít a hátrányos, halmozottan hátrányos, az értelmileg, szociálisan lassabban fejlődő gyermekekre.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szokásostól eltérő nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárásokat alkalmaz.
- Felfigyel a különböző tanulási részképesség zavarokra, szükség esetén szakember bevonásával azokat korrigálja.

10.3.1 A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének célja, hogy a gyermekek életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti-és társadalmi környezetről. A valóság felfedezése során alakuljon pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

Óvodánk nyitottsága, a családokkal való szoros együttműködés lehetővé teszi számunkra a szülő természetbarát szemléletének formálását is. Intézményünk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges életvitelre. Játékos tevékenységek, beszélgetések, közös élményszerzések alkalmával, kiemeljük a legfontosabb emberi tulajdonságokat (figyelmesség, megértés, együttérzés, tapintat, segítőkészség, áldozatvállalás), ezekkel is erősítve a családhoz, szereteteinkhez való kötődés érzését.

Az ünnepek, hagyományok és jeles napok jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében, azokat az egyes óvodai egységek maguk alakítják, a szervezés kerete munkatervben megfogalmazottak szerint valósul meg.

Ünnepek, hagyományok és a jeles napok ajánlott szervezése

Minden ünnepet és jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, mely során az óvodapedagógus folyamatosan változatos élményeket, tevékenységeket biztosít. Az előkészület időszakában történő élmények, séta, kirándulás, együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az óvodapedagógus gondoskodik arról is, hogy a gyermekeket körülvevő környezet (csoportszoba, öltöző, előter) díszítése megfelelő hangulatot, ráhangolódást teremtsen.

Ünnepségeink kiemelkednek mindennapi életünkből, de előzményei és emlékei illeszkednek a gyermekek természetes életmenetébe.

Ünnepeink

- A gyermekek születés-és névnapját a csoportban kialakított hagyományok szerint ünnepeljük meg.
- Advent kezdete: az adventi koszorú elkészítésével megkezdődik az ünnep-várás, a karácsonyi készülődés szívet-lelket melengető időszaka. A gyertya színeinek jelentése (hit, remény, öröm, szeretet), mint keresztény értékek közvetítése.
- Mikulás nap a gyermekek egyik legkedvesebb, legtöbb izgalommal járó ünnepe. Dalokkal, versekkel, dramatizálással készülünk a Mikulás fogadására. A gyermekeknek meglepetésekkel kedveskedünk. Szent Miklós legendájának elmesélése, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A karácsonyi készülődés egy hosszabb időszakot foglal magában. Ebben az időszakban a játéksarkokban nagytakarítást végzünk, termet, öltözőt, előteret díszítünk, ajándékokat, díszeket készítünk, mézeskalácsot sütünk. A karácsonyi készülődésnek része a szülőkkel közös program, amely kellemes hangulatával a család és az óvoda kapcsolatát is erősíti.
- A farsang előkészületei során a gyermekekkel együtt farsangi szemüvegeket, álarcokat, maszkokat készítünk. Feldíszítjük a csoportszobát, öltözőt, előteret. Jelmezes farsangi mulatságokat szervezünk csoportonként.
- A húsvéti készülődés során teremdszítésre, természetes anyagokkal tojás díszítésére, locsolkodó versek, és a locsolkodási tavaszváró néphagyomány megismertetésére kerül sor.
- Anyák napja a gyermek és az anya érzelmi kapcsolatának legmeghatóbb ünnepe. Verssel, dallal és ajándékkal köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.
- A nagycsoportosok búcsúztatása az egyes óvodai egységek hagyományainak megfelelően történik
- A Gyermeknapot a vidámság, derű, jó hangulat jellemzi. Tartalmas, vidám műsorokat, szervezünk és ajándékokkal lepjük meg óvodásainkat.

Nemzeti ünnepeink - október 23. és március 15.

A 3-7 éves gyermekek számára fontos, hogy életkori sajátosságaiknak megfelelő módon részesei legyenek nemzeti ünnepeinknek. Megemlékezünk a régi korok eseményeiről, hőseiről, megteremtve ezzel csiráját a szülőföld, a haza szeretetének.

Képek gyűjtése, nézegetése, jelképek megismerése, ünnepi környezet kialakítása során a gyermekek átélhetik az ünnepek hangulatát.

A nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés csoportszinten történik a gyermekek életkorának és fejlettségének figyelembevételével. Megéreztetjük az ünnepi hangulatot, amely később alapja lesz a mélyebb tartalom megértésének. A megemlékezés során arra törekszünk, hogy a különböző tevékenységek- zászló festése, kokárda készítése, óvoda díszítése- során a gyermekek átérezhessék

az ünnep hangulatát. Tudatosítjuk bennük, hogy magyarok vagyunk, Magyarország a hazánk. Meghallgatjuk a Himnusz, a Szózatot, felkeressük a városi köztéri ünnepelő helyeket, ahol elhelyezzük a megemlékezés virágait, illetve a gyerekek által készített nemzeti színű szimbólumokat. (zászló, kokárda).

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei

- Család
- Felnőttek munkája
- Testünk
- Érzékszerveink
- Egészséges táplálkozás, egészségvédelem
- Szűkebb és tágabb környezet
- Közlekedés
- Idő múlása: napszakok, napok, hetek, hónapok
- Évszakok,
- Növények, állatok
- Színek
- Nemzeti ünnepek
- Iskolások leszünk
- Környezetvédelmi jeles napok
- Ünnepeink, hagyományaink

Az óvodapedagógus feladata

- Elegendő időt, alkalmat, helyet biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- ismeret szerzésére, a környezeti kultúra megismerésére.
- A gyermekeket az élet tiszteletére, a természet szeretetére, az egészséges életvitel igényére, valamint, az ezekhez szükséges önfegyelmre neveli.
- Ösztönözi a gyermekeket a tiszta ivóvíz fogyasztására.
- Épít a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.
- Törekszik arra, hogy az állat-és növényvilág megismerése során a felelős magatartás gyakorlására is sor kerüljön (téli madáretetés, virágültetés).
- Megalapozza a gyermekekben a környezettudatos magatartást.
- Meglátatja a gyermekekkel a természet szépségét, hatékony kommunikációjával, környezettudatos magatartásával bemutatja a környezetvédelem fontosságát.
- A környezetvédelmi jeles napokon különféle tevékenységeket, játékos feladatokat, a helyi lehetőségeknek megfelelően kirándulásokat szervez.
- Séta, kirándulás alkalmával megtanítja a gyermekeket a szabadban a természetben való kulturált viselkedésre, a környezettudatos magatartásra.
- Törekszik arra, hogy amit csak lehet helyszínen, a természetben, élőben figyeltessen meg.
- Kialakítja a csoportszoba egyéni arculatát természetsarok létrehozásával, a természet által adott kincsekkel.
- Megismerteti a gyermekekkel az óvoda különböző helységeit, azok funkcióit.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek megismerkedhessenek az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkájával.

-
- Szituációs játékok segítségével ösztönözi a gyermekeket arra, hogy a személyes adataikat ismerjék meg.
 - Lokálpatrióta szemlélet kialakítására törekszik közvetlen városunk, lakóhelyünk megismertetésével.
 - Sétákat szervez az óvoda környékén a gyalogszerrel könnyen megközelíthető intézmények, szolgáltatók, természeti környezet (orvosi rendelő, OTP-fiók, könyvtár, posta, templom, gyógyszertár, kisállat-kereskedés, élelmiszer-zöldség- és virágbolt, pékség, fodrászat, rendőrség, bölcsőde, piac, avasi arborétum, avasi sportpálya, Avasi Kilátó, Országos Meteorológiai Hálózat Miskolci Állomása) megismerése céljából.
 - Élményszerző alkalmakat szervez a pályaudvar, tűzoltóság, mentőállomás, illetve az ott dolgozók munkájának megismerésére.
 - Megismerteti és gyakoroltatja a közlekedés alapvető szabályait.
 - A gyermekeket a vízzel, árammal, papírral történő takarékoskodásra ösztönzi.
 - Szelektív hulladékgyűjtés szervezésével erősíti a gyermekekben és a családokban a környezet megóvása iránti elkötelezett magatartást.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- figyeli a hónapok, napok, napszakok változásait, ehhez kapcsolódóan tevékenykedik,
- megismerkedik a növény-és állatvilággal, rendszeresen gyűjt természetes anyagokat, eteti a télre itthon maradt madarakat,
- aktívan bekapcsolódik az élősarok növényeinek gondozásába,
- részt vesz a szelektív hulladékgyűjtésekben,
- séták, kirándulások alkalmával megismerkedik szűkebb és tágabb környezetével, gyakorolja a közlekedés szabályait,
- megismerkedik az óvoda helyiségeivel, azok funkciójával,
- aktívan részt vesz az óvodai környezet szebbé tételében,
- elsajátítja az egészség megóvásához szükséges ismereteket, szokásokat, gyakorolja azokat.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- tudja személyes adatait-lakása címét, szülei foglalkozását, munkájukról van elképzelése,
- fel tudja sorolni a fő testrészeket az emberi test felépítése szerint, az érzékszervek funkcióit, védelmét,
- ismeri és képes alkalmazni az elemi gyalogos közlekedési szabályokat,
- ismeri a különböző közlekedési eszközöket,
- ismeri szűkebb, tágabb környezetét,
- ismeri és biztonsággal tájékozódik az óvoda helyiségeiben,
- ismeri a környezetében lévő néhány intézmény rendeltetését,
- felismeri és megnevezi a színeket, azok sötét és világos változatait,
- felismeri és segítséggel megnevezi a napszakokat, megnevezi a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket,
- rendelkezik ismeretekkel, hogy gyermekként mit tehet környezetünk megóvása érdekében, gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat,

- tisztában van a környezetszennyezés ártaival,
- ismeri a növény, állat és más gyűjtőfogalom tartalmát,
- ismeri a növények fejlődésének feltételeit, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- ismeri a jeles napok tartalmát, átérzi az ünnepek jelentőségét,
- munkájával aktívan részt vesz környezete szebbé tételében,
- rendelkezik ismeretekkel egészségeének megóvása érdekében gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat.

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

A gyermek az őt körülvevő környezeti valóság mennyiségi és térbeli viszonyait, formáit a mindennapi élethelyzetben, játékos formában megfigyeli, felfedezi, megtapasztalja. A megismerő, felismerő képességek /érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, tapasztalás, megértés, probléma megoldás/ mindeközben fejlődnek.

A külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolható matematikai tartalmak:

- Halmazok, részhalmazok keletkeztetése, összehasonlítása tulajdonság szerint (tárgyak szétválogatása és összehasonlítása megadott szempont szerint, saját szempont szerint).
- Halmazok keletkeztetése számlálással, növekvő számsor kialakításával, kiegészítéssel.
- Homogén és heterogén elemű halmazok számosságának megállapítása, tőszámnevek (többkevesebb-ugyanannyi megállapítása) .
- Különböző számosságú halmazok egyenlővé, egyenlőtlené tétele (hozzáadás, elvétel, ugyanannyivá tétel).
- Rendezett sor alakítása, sorszámnevek.
- Műveletek végzése halmazokkal: halmaz részhalmazokra bontása, részhalmazok nagyságának változtatása, halmaz egységességének megfigyelése.
- A külső világ tárgyainak megfigyelése jellemző kiterjedésük (hosszúság, magasság, szélesség) tekintetében.
- A tárgyak kiterjedésének összehasonlítása (hosszabb-rövidebb, alacsonyabb- magasabb, keskenyebb-szélesebb), sorba rendezése térben és síkban.
- A külső világ geometriai testeinek (gömb, téglatest, kocka) és síkidomainak (kör, téglalap, négyzet) megismerése.
- Szimmetrikus formák létrehozása.
- Térbeli relációk megismerése és gyakorlása (alul-felül, alá-fölé, elől-hátul, elé-mögé stb.) .
- Mérések különféle egységekkel (hosszúság, magasság, terület, űrmérték stb.) .

Az óvodapedagógus feladata

- Figyelemmel kíséri a gyermekek érdeklődését, matematikai megnyilvánulásait, erre alapozva újabb jelenségek, összefüggések megfigyeltetésére, matematikai tartalmú tevékenységek végzésére ösztönzi őket.
- Megteremt a feltételeket a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzéséhez játékelményhez, élethelyzetekhez kapcsolódva.
- Lehetőséget biztosít a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, felfedezésre.
- Úgy szervezi a tevékenységeket, hogy sikeres feladatmegoldásra minden gyermeknek legyen lehetősége.

- A gyermekek kutató kíváncsiságára, érdeklődésére épülve matematikai tartalmakat közvetítő tevékenységeket tervez és szervez.
- A gyermekek aktivitását és érdeklődését fenntartó eszközöket biztosít.
- Problémaszituációk megteremtésével segíti a gyermekek problémamegoldó gondolkodásának fejlesztését.
- Problémaszituációk megoldása során teret enged a gyermekek sajátos, kreatív problémamegoldásának érvényesülésének.
- Változatos, érdeklődést keltő szituációk megteremtésével és felfedeztetésével eléri, hogy a gyermekek érzékennyé váljanak az ismeretlen, újszerű helyzetek iránt és szívesen vállalkozzanak azok megoldására.
- Differenciált fejlesztéssel segíti a matematikai tevékenységek szervezésének az eszközével is az értelmi képességek területén elmaradást mutató gyermekeket.
- Felfigyel a kiemelkedő képességű gyermekekre, fejlesztésük irányvonalához szükség szerint szakember segítségét kéri.
- Ösztönzi a gyermekeket arra, hogy tevékenységeik során alkalmazzák a megszerzett matematikai tartalmú ismereteket.
- Megismeri a csoport és ezen belül az egyes gyermekek értelmi képességeinek egyéni fejlettségi szintjét.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- a külső világ tevékeny megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat szerez, matematikai kifejezéseket ismer meg,
- képes játékos cselekvés közben matematikai műveletek végzésére (számolás, sorba rendezés, párba rendezés, mérés, összemérés),
- tájékozódik térben és síkban, ismerkedik mértani testekkel (kocka, téglatest, gömb), síkmértani alakzatokkal (négyzet, téglalap, kör),
- összkép alapján ismerkedik a kis számokkal (0-6),
- játékos matematikai feladatok keretén belül, 10-es számkörben elemi műveleteket végez.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- tud halmazokat létrehozni, szétválogatni, részhalmazokra bontani, összeméri azok elemeit becsléssel, számolással, párosítással, másolással mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság, megadott szempont alapján,
- érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket (több, kevesebb, ugyanannyi),
- önállóan össze tud hasonlítani becsléssel, méréssel mennyiségeket (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság),
- a relációs szavakat készségszinten használja,
- ismeretei vannak a szimmetriáról, felismeri a szimmetrikus alakzatokat,
- tud sorba rendezni,
- használja a tő és sorszámneveket,
- megkülönbözteti az irányokat térben és síkban, érti és használja a névutókat,
- egyre nagyobb biztonsággal használja a jobb- bal irányokat,

- képes térbeli és síkbeli alakzatokat megkülönböztetni, megnevezni,
- kialakult a számfogalma, elemi műveletekre képes 10-es számkörön belül,
- kis számoknál, számlálás nélkül, számkép alapján felismeri a számosságot, érti a semmi (0) fogalmát,
- tud ellentétpárokat képezni,
- megjelennek játékában a matematikai ismeretek,
- szívesen vesz részt matematikai játékokban.

10.3.2 Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékokba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben

segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. A mozgásfejlesztés sok játékos elemet tartalmaz, a játékban pedig természetes módon fellelhetők a különböző mozgásos tevékenységek. A rendszeresen végzett mozgásos játékoknak nagy szerepe van a mozgásigény kielégítésében, a képességek fejlesztésében, a nagy- és kismozgások alakulásában, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában. A rendszeres mozgás, mozgásos játékok során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi, szociális képességei, ennek eredményeként egészségesebb lesz, biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az egészséges életmódot erősítő tevékenységnek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára elérhető kell, hogy legyen, biztosítani szükséges.

Az óvodapedagógus feladata

- Törekszik a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzésére, a mozgás megszerettetésére.
- Lehetőséget teremt az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő játékos mozgásra, irányított mozgásos tevékenységre.
- A mozgás változatos eszközeivel, lehetőségeivel segíti elő a test egészséges fejlődését, az egészséges életvitel, egészségmegőrző szokások kialakulását, a gyermek mozgás- és játékgigényének kielégítését.
- Szem előtt tartja, hogy az irányított mozgásos tevékenységek legértékesebb része a játék.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri, fejleszti a testi képességek, fizikai erőnlét fejlődését, idejében reagál a visszaesésekre.
- Fokozatosan szoktatja hozzá a gyermeket az együttes, irányított mozgástevékenységekhez.
- Bővíti a gyermek mozgástapasztalatait, alakítja a mozgáskészséget.
- Az alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejleszti a motoros képességeket, a koordinációt.
- Rendszeresen szervez udvari mozgásos játékokat, játékos versengéseket, amelyeken az óvoda valamennyi gyermeke részt vehet.
- Gondoskodik a tornaszerek balesetmentes elrendezéséről, használatáról.
- Felhívja a szülő figyelmét a mozgásos tevékenységhez szükséges tornafelszerelés fontosságára.
- Jó levegőt, tiszta környezetet biztosít a tornateremben, csoportszobában végzett mozgásos tevékenységekhez.
- A mozgáson keresztül fejleszti a gyermek értelmi struktúráit, szociális képességeit.
- Csoportszobai játékidőben is biztosítja a mozgás lehetőségét, az egyéni mozgásigény kielégítését, a meglévő tornaszobai eszközökkel, az erre kialakított helyen.
- A mozgás tervezése, szervezése során tekintettel van az évszakok adta lehetőségeire.
- Alakítja a gyermekek mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolódó szókészletét, utasításait egyszerű felszólító módban adja.
- Él a környezeti és tárgyi feltételek adta lehetőségekkel (tornaszoba, különböző tornaszerek, eszközök, udvar, udvari fajtátékok.).

-
- Lehetőség szerint a mozgást, a mozgásos játékokat a szabadban szervezi.
 - Az irányított mozgásos tevékenységek tervezése során törekszik a differenciált feladatadásra, lehetőséget ad az öndifferenciálásra.
 - Biztosítja a szabad játék lehetőségét a meglévő tornaszerekkel, tornaeszközökkel.
 - Törekszik arra, hogy az irányított mozgásos tevékenységek végzése során a várakozási idő minél kevesebb legyen, folyamatosan mozogjon a gyermek.
 - Optimális gyakorlási időt, helyet biztosít, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően gyakorolhassa a különböző mozgásformákat.
 - A mozgásformákat, gyakorlatokat a pozitív minta kiemelésével javítja.
 - A gyakorlatok, mozgásformák esztétikus bemutatására, bemutattatására törekszik.
 - Épít a gyermek meglévő mozgástapasztalatára, játékos kedvére a különböző mozgásos játékok tervezése során.
 - Stresszoldó mozgásos tevékenységeket tervez, szervez.
 - Használja a speciális fejlesztő tornaszereket.
 - Használja a zenét, mint a mozgáskoordináció fejlesztésének eszközét.
 - Felfigyel a gyermek mozgásában fellelhető különleges képességekre.
 - Törekszik versenytapasztalatokhoz, sikerélményhez juttatni a gyermeket.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- természetes mozgásokat végez az óvoda bármely területén (pl.: fára mászik, dombon csúszik, kúszik, játékpályán kerékpározik, hóembert épít, szánkózik, csúszkál a havas dombon, sík területen),
- jár és fut különféle módon, alakzatokban,
- fut természetes módon, kötetlenül, a járásnál megismert alakzatokban, versenyszerűen,
- csúszik, kúszik, mászik változatos eszközökön és módon,
- különböző testhelyzetekkel ismerkedik,
- gimnasztikai gyakorlatokat, rendgyakorlatokat végez,
- egyensúlyozik természetes és mesterségesen létrehozott helyzetekben,
- távol-, magas-és mélyugrást végez,
- erő, ügyesség, állóképességet, gyorsaságot fejlesztő gyakorlatokat végez,
- láb-és testtartást javító gyakorlatokat végez játékosan,
- gurul a test hossz tengelye körül, guruló átfordulást végez különböző kiinduló helyzetekből,
- az óvoda tornatermének gazdag eszköztárával különféle mozgásfejlesztő feladatokat végez, az elsajátított mozgásformákat változatos helyzetekben gyakorolja,
- futó- és fogójátékokat, szabályjátékokat, és labdajátékokat játszik,
- labdajátékok során ismerkedik a labda „különleges” tulajdonságaival,
- többféle méretű, anyagú, súlyú labdával dob, játszik,
- mozgásos, vagy alakoskodó, szerep- vagy utánozó játékot, szabályjátékot, stresszoldó mozgásos gyakorlatokat játszik,
- az udvaron és csoportszobában rendelkezésre álló mozgásos eszközöket igényének megfelelően használja.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- teljesítőképesége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- mozgástapasztalatai bővülnek,
- térbeli tájékozódó képessége, térészlelése pontosabbá válik,
- megszereti és igényli a mozgást,
- képes minden természetes mozgás elvégzésére,
- képes változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra,
- tudja rendezni a mozgássorokat,
- testsémája kialakul,
- uralkodik saját mozgásán,
- önként vesz részt a közös mozgásos játékokban,
- betartja a szabályokat, csapatban együttműködő,
- megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást,
- tud dönteni versenyhelyzetekben, egyéni képességeinek megfelelően,
- ügyesen használja a tornaeszközöket, tornaszereket, érti a szakkifejezéseket,
- képes alkalmazkodni társaihoz megváltozott helyzetekben is.

10.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka tevékenysége a gyermek élmény-és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja benne az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket. Átala gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, esztétikus környezetre való igénye. Fejlődik önkifejezése, egyénisége.

Jártasságra tesz szert a különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismer meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikája.

Az óvodapedagógus feladata

- Megteremt a feltételeket az esztétikai élmény befogadására.
- Az egész nap folyamán teret és nyugodt, biztonságos légkört biztosít az önálló rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenykedéshez.
- Segíti a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását.
- Megismerteti a gyermeket az eszközök használatával, egyszerű munkafogásaival, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Felkelti a gyermekben a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel, való tevékenység vágyát.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka lehetőségei közül a lehető legtöbbet használja ki a gyermek fejlesztése érdekében.
- Olyan csoportlégkört teremt, melyben a gyermek legegyszerűbb produktumának is tud örülni és a gyermekek is észreveszik egymás munkáját.
- Megfelelő helyet biztosít a gyermek produktumainak gyűjtéséhez.

-
- Nem korlátozza a gyermek ötleteik, szabad utat enged a kreativitásnak.
 - Feloldja a gyermek esetleges félelmeit a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeivel szemben, szükség esetén alternatív lehetőséget ajánl fel.
 - A fejlesztés eszközeként tervezi és alkalmazza a kis kézműves technikákat – agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfűzés, batikolás -, biztosítja az ehhez szükséges eszközöket.
 - Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által jól látható helyen is.
 - Olyan szituációt teremt, hogy az elkészített tárgyak túlmutassanak a gyakorlás feladatán: ajándék-, dísz-, játéktárgyak, közvetlen környezetük esztétikai szépítésére is szolgáljon.
 - Segíti a gyermek tér-, forma-, és színeképzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát, igényességét, fogékonyságát.
 - Rajzolás közben figyelemmel kíséri a helyes ceruzafogást.
 - Alkalmat teremt sok, apró résztevékenységből álló, mikro csoportos munkára is, amikor a gyermekek közösen alkothatnak.
 - Ösztönzi a gyermeket az óvoda rajzpályázatokon való részvételle.
 - Megismerteti a gyermeket értékes műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- firkálgat, homokot, havat formáz, gyurkál, nyomot hagy
- ismerkedik a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, óvodapedagógusi segítséggel a felhasználási lehetőségekkel
- szívesen alkalmazza a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, hogy saját elképzeléseit megvalósítsa, örömet lelje az alkotásban
- játékidőben kedve szerint, rajzolgat, gyurmázik, hajtogat, fest, mintáz különböző eszközökkel, ujjal, ecsettel
- képeket alkot rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással, nyomtatással papírra, aszfaltra, homokba
- egyre nagyobb részletességgel ábrázol embert
- tapasztalatokat gyűjt a környező világ formái, színbeli tulajdonságairól
- játékeszközöket, tárgyakat, kellékeket készít játéka-hoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz
- társai, szülei megajándékozásához, környezete szebbé tételéhez
- részt vesz szűkebb és tágabb környezete alakításában, díszítésében
- mintáz tárgyakat, állatokat, növényeket, embereket egyéni elképzelései alapján
- papírt hajtogat, tép, vág, ragaszt, díszítő elemeket alkalmaz a kézimunkában
- az óvodapedagógus segítségével makettet, terepasztalt készít természetes anyagok felhasználásával
- változatos formákat mintáz agyagból, gyurmából, homokból, hóból
- egyszerűbb technikákkal varrás

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- változatos formákat, színeket alkalmaz, érvényesíti kedvelt színeit,

- élménye, elképzelése, képzeleti megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit,
- formaábrázolása változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat és eszközöket,
- kialakul alkotó, együttműködő képessége,
- emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,
- egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat,
- képes az írásmozgás kialakulásának megfelelően használni a ceruzát,
- képes a közös kompozíciók elkészítésére, örömet lel a közös munkában,
- szívesen készít ajándékot, mellyel átéli az ajándékozás élményét, örömet,
- szívesen vesz részt az óvodai környezet szépítésében,
- önállóan díszít tárgyakat, az óvodapedagógus irányításával képes az anyagszerűségekre törekvő szabályait betartani.

10.3.4 Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze.

Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják. Finom árnyalataival, nyelvi fordulataival, a mondatok szép lejtésével, ismétlésekkel vizuális képek sorát vetíti a gyermek elé. Eközben fejleszti belső képalkotását, szókészletét, fantáziáját, esztétikai érzékét.

A népmesék mellett a klasszikus és kortárs irodalmi művek is helyet kapnak az irodalmi élmény közvetítése során, melyek közösségteremtő ereje is megvalósul, ezáltal erősítjük és elmélyítjük a nemzeti és keresztényi tudatot. Helyet kapnak - főként Nemzeti Ünnepeinkről való megemlékezések alkalmával, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.

Az altatók, mondókák, kiszámolók, találós kérdések, szólások, rigmusok, természet változását figyelő, időjárást jósoló mondások a gyermekkor hagyományai. A mondókák többségéhez, mint a kiolvasó, táncoltató, lovagoltató, kézzjáték, játékos mozgás is párosul.

Az óvodapedagógus feladata

- Nyugodt feltételeket teremt a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakításához.
- Mesehallgatási szokások kialakítására törekszik, a mesemondást a nap kiemelkedő eseményévé igyekszik tenni.
- Törekszik a vers és a mese megszerettetésére, a művek kifejező hangulatos előadására, a beszéd zenei elemeinek érvényesítésére.
- Ügyel a példaértékű, tiszta, érthető, szép beszédre, kiejtésre, törekszik belső átéléssel, személyiségének egyéni varázsával élményhez juttatni a gyermeket.
- Igényes irodalmi anyag összeállítására törekszik.
- Figyelembe veszi, hogy a gyermek életkorának megfelelő irodalmi élményben részesüljön.
- A mesék mágikus csodákkal és átváltozásokkal teli világképe közvetítésének segítségével ráébreszti a gyermeket a pszichikus realitásokra, hozzájárul a mesei kettős tudat kialakulásához.

-
- Épít a vers, mese azon tulajdonságaira, mely az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokat közvetít, erkölcsi tartalmat hordoz.
 - Mindennapi meséléssel elősegíti a gyermek belső képalkotási képességének fejlődését, érzelmeinek mesén keresztül történő feldolgozását, mentálhigiénés fejlődését.
 - A mese élményszerű előadásával, bábozással, a drámapedagógiai eszközök beépítésével inspirálja a gyermeket az önálló dramatizálásra, bábozásra.
 - Eszközök, hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermek ismert meséket, verseket szimbolikus játékában megjelenítsen.
 - A gyermeket önkifejezésre ösztönzi saját, mozgással vagy ábrázolással kísért vers- és mese alkotásán keresztül.
 - Biztosítja a gyermek számára a szabad választás lehetőségét, eléri, hogy a gyermeknek legyen kedvenc meséje.
 - Gyakori ismétlési lehetőséget biztosít a gyermek számára.
 - Tudatosan tervezi egyes mesék fokozatos feldolgozását.
 - Esztétikus kellékeket biztosít a bábozáshoz, dramatizáláshoz.
 - Törekszik a családok mesélési szokásainak megismerésére, igény szerint segítséget nyújt az értékes gyermekirodalom kiválasztásában.
 - Megalapozza az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolat kialakulását.
 - A nyugodt pihenés előtti mesék megválasztásában és előadásában körültekintő.
 - Lehetőség szerint bábszínházi, színházi előadások élményéhez juttatja a gyermeket.
 - Gondoskodik arról, hogy esztétikus mesekönyvek és képeskönyvek álljanak a gyermek rendelkezésére, lehetővé teszi az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
 - A gyermeket a könyvek megfelelő használatára, tiszteletére tanítja.
 - Ünnepekre és jeles napokra való készülődés hangulatát az igényesen kiválasztott versekkel, mesékkel fokozza, a készülődés során törekszik a komplexitásra.
 - Lehetővé teszi, hogy a szülők is tájékozódhassanak a vers és mese anyagáról.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- képeskönyvet nézeget
- mondókát és verset mond
- mesét és verset hallgat, ismert mesét mond, kitalál mesét
- ismert verset, mesét, történetet, kitalált cselekményt dramatizál
- drámajátékot játszik
- kedvenc meséit szimbolikus játékban megjeleníti
- bábozik
- színházi- és bábelőadáson vesz részt
- cselekményt ábrázoló képekről történeteket talál ki

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik
- ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál, báboz, lerajzol
- mesél a képek alapján

-
- várja, igényli, figyelmesen, csendben hallgatja a verset, mesét
 - szívesen mesél, bábozik, dramatizál
 - fejlődik erkölcsi ítélőképessége, önkifejező készsége
 - az esztétikai élmények hatására fejlődik képi világa
 - elvonatkoztat a mesétől a valóságig
 - gazdagodik szókincse, beszédértése
 - vigyáz a könyvekre

10.3.5 Ének, zene, népi játék, tánc

Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, pozitívan befolyásolják személyiség fejlődését, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, és továbbélését segítik elő.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Ünnepek alkalmával lehetőséget teremtünk a vallásos témájú énekekkel való ismerkedésre.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy megteremtse az éneklés, zenélés alapvető feltételeit.
- Oldott, derűs légkör megteremtésével segíti, a gyermekjátékos, zenei alkotókedvének, kreativitásának kibontakozását.
- Az éneklésen, zenélésen keresztül feloldja a gyermek gátlásait, növeli biztonságérzetét, önfegyelmét, hat a gyermek érzelmeire.
- Segíti a közösségi érzésnek és magatartásnak a kialakulását a zene eszközeivel is.
- Tudatosan, tervszerűen, az életkori sajátosságok, egyéni zenei fejlettség figyelembevételével tervezi, fejleszti a gyermek éneklési készségét, zenei ritmusérzékét, hallását, harmonikus, szép mozgását.
- Épít a roma nemzetiségi gyermek ritmusérzékének, mozgáskészségének szembetűnő fejlettségére és képességeit kiaknázva sikerélményhez juttatja őt.
- Ölbéli játékokkal, mondókákkal, gyermekdalokkal, népi dalos játékokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal alakítja a gyermek nyelvi kifejezőképességét, bővíti szókincsét, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- Örömmel fogadja, és támogatja a gyermek spontán zenélésre, éneklésre való törekvését.
- Törekszik arra, hogy a csoport és az óvoda ünnepeihez hangulatilag kapcsolódó dalanyagot a gyermek megismerje, elsajátítsa.
- Olyan dalt, népdalt, zenei művet választ a zenehallgatás anyagaként, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és esztétikai élményhez juttatja.
- Önképzéssel törekszik arra, hogy zenei repertoárja gazdag, változatos, sokszínű legyen.
- Zenehallgatási anyag kiválasztásánál előtérbe helyezi a népdalokat.
- Törekszik az élményszerű előadás módra.
- Igényesen válogat a kortárs művészeti alkotások közül.
- Hangszeres játékaival élményszerűbbé teszi a zene hallgatását.

-
- Felismeri és támogatja a zenei képességeiben tehetséges gyermeket, egyéni fejlesztéssel segíti képességeinek a kibontakozását.
 - Természetes anyagokból ritmushangszereket készít, a csoport létszámának megfelelően.
 - A csoportszobában zenesarkot, vagy zenepolcot alakít ki.
 - Lehetőséget biztosít arra, hogy heti egy alkalommal, nagy térben (tornaszobában, tornateremben) vegyen részt a gyermek az éneklésben, zenélésben, gyermektáncban.
 - Lehetővé teszi, hogy a szülők is tájékozódhassanak a mondóka és dalanyagról.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- kifejezi az egyenletes lüktetést tapssal, mozgással, eszközzel
- felhasználja a természetben található anyagokat, terméseket a mondókák, dalos játékok egyenletes lüktetésének, ritmusának kifejezésére
- ritmushangszereket használ
- megkülönbözteti a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú mondókát és éneklést
- figyel környezete hangjaira és felismeri azokat
- felismeri a dalokat, mondókákat ritmusáról, dallamfordulatairól, játékaról, eszközeiről
- egyszerű, játékos táncmozgásokat végez, társaihoz igazodva mozog
- mondókára, dalra ritmikusan mozog, táncol
- saját örömeire énekelget egyedül, és a közösségben is
- ünnepi alkalmakkor társaival énekel
- énekes játékokat kezdeményez, játékot talál ki, improvizál
- népi játékokat és népi dalos játékokat játszik, és ezeken keresztül megismeri a különböző mozgásformákat, térformákat és alkalmazza azokat
- zenei képességfejlesztő játékokat játszik

A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- a hat hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekl
- egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza
- megkülönbözteti és alkalmazza az egyenletes lüktetést, valamint a ritmust
- ritmusmotívumokat tud visszatapsolni
- használja a ritmushangszereket a dalok, mondókák zenei kísérésére
- felismeri a természet és környezete hangjait, társai hangját
- képes megkülönböztetni és alkalmazni a halk-hangos, magas-mély, gyors - lassú mondókázást, éneklést
- felismeri a énekes játékokat kezdő-vagy belső motívumáról, jellemző ritmusáról, játékaról, eszközéről, dúdolásról, hangszerjátékról
- bátran énekel csoporttársaival és egyedül is
- felelgetős mondókákat, énekes játékokat tud két csoportban mondani, énekelni
- képes gyors-lassú tempó kifejezésére énekléssel és mozgással
- változatos térformában, játékos táncmozdulatokkal mozog
- társaival egyöntetű szép mozgásra képes
- kitalál szövegeket, ritmusokat, dallamokat, mozdulatokat, improvizál

-
- szívesen, érdeklődve hallgatja az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát, a gépi zenét

11 A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere óvodánkban

2024. szeptember 1-jétől Pilot módszerben ismerkedtünk meg az oviKRÉTA rendszerrel, amit a törvényi előírásoknak megfelelően használ a nevelőtestület.

A felület jelenleg is folyamatos fejlesztés alatt áll, tartalmazza a csoportnaplót, felvételi és mulasztási naplót és a gyermek fejlődésének nyomon követését.

Az elektronikus napló tartalmában koherens a Pedagógiai Programmal, fejlődési naplóval, mérések és megfigyelések rögzített eredményeivel.

Gyermek fejlődésének nyomon követése

Anamnézis

Életszakasz: óvodakezdés előtt

A gyermek általános egészségi állapota

A gyermek mozgás- és beszédfejlődésének jellemzői

Egyéb jellemzők

Életszakasz: óvodakezdés

A gyermek beszéd- és mozgásfejlettségének jellemzői

A gyermek szociális, érzelmi fejlettségének jellemzői

A gyermek szokásai, önállósági szintje

A gyermek általános egészségi állapota

Egyéb

Értékelési szempontok:

A gyermek motoros fejlettsége

nagymozgás

finommozgás

vizuomotoros mozgás

A gyermek kommunikációs fejlettsége

beszédértés

beszédprodukció

A gyermek szociális fejlettsége

társaskapcsolatok

játék

énfejlődés

A gyermek önállóságának fejlettsége

önállóság

önszabályozás

szokások

A gyermek kognitív fejlettsége

megismerő funkciók

Tartalma

- Csoport-és gyermekadatok
- Hetirend-napirend
- Nevelőmunka féléves terve (Egészséges életmód alakítása; Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés; Anyanyelvi nevelés; Játék; Munka; Differenciált képességfejlesztés)
- Féléves nevelőmunka összefoglaló értékelése
- Nyári nevelőmunka terve
- Szervezési feladatok havi terve
- Tevékenységek, fejlesztési feladatok heti terve
- Heti, összefoglaló reflexió, napi aláírás
- Évszakonkénti illetve aktuális balesetvédelmi oktatások
- Családokkal való kapcsolattartás
- Szülői Szervezet tagjai, elérhetőségük
- Vezetői, szakértői ellenőrzések időpontjai

Fejlődési napló

A gyermekek fejlődésének nyomon követése óvodánkban a gyermek óvodába lépésétől az óvodáskor végéig tartó folyamatos feladat. Az óvodai megismerés elsődleges eszköze a meghatározott céllal, tervszerűen, rendszeresen végzett megfigyelés, elsősorban spontán játékban. Ez nem zárja ki a szervezett tevékenységek során történő információszerzés lehetőségét. A megfigyelések tapasztalatainak rögzítésének dokumentuma a Fejlődési napló. A gyermekek képességvizsgálatának eredményei alapján körvonalazódik az is, hogy melyek azok a területek, amelyekre csoportszinten nagyobb figyelmet kell fordítani. Ennek megfelelően a fejlesztendő területek megjelennek a csoportra vonatkozó nevelési terven belül a differenciált képességfejlesztés féléves tervében a csoportnaplóban.

Fejlődési napló tartalma

- Anamnézis
- Családokkal való kapcsolattartás
- Fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek
- Testi fejlettség mutatói
- Értelmi/beszéd fejlettség mutatói
- Léleki fejlettség mutatói
- Szociális fejlettség mutatói
- A gyermek fejlődése kapcsán tett megállapítások, intézkedések
- Differenciált képességfejlesztés, eredményei
- Mellékletben: Szülői tájékoztatások, szakértői vizsgálatok megállapításai, fejlesztő szakember javaslatai

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, első sorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Elvégzi azokat a megfigyeléseket, amelyekhez megfelelő kompetenciával rendelkezik. Megfigyeléseit rögzíti a fejlődési naplóban.

- Az eredmények ismeretében differenciált fejlesztést tervez
- Egyéni, mikro vagy kis csoportos fejlesztést végez, a fejlesztés eredményességéről reflektál.
- A reflexió alapján tervező, nevelő, fejlesztő munkájában korrekciót hajt végre.

Folyamatosan konzultál a különböző vizsgálatokat végző szakemberekkel és a gyermekkel kapcsolatos információkat a fejlődési naplóban rögzíti.

12 Az óvoda személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltétel

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét, emberi értékeit.

Az óvoda egységesen, magas színvonalon megvalósuló pedagógiai munkájának feltétele az óvodapedagógusok folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Az óvodában folyó belső továbbképzés alapját a bemutató foglalkozások, a beszámolók, a munkaközösségi foglalkozások adják, ezek szintén részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsé tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melynek megvalósulásához törekszik folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

Célunk a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényűekkel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi feltételei közül azokat az eszközöket, amelyeket a gyermekek használhatnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát szem előtt tartva kell kihelyezni. Folyamatos felülvizsgálatukra nagy gondot kell fordítani.

Az óvodák tárgyi feltételeinek javításához az alábbi forrásokat vesszük igénybe:

- Éves költségvetés
- Pályázatok
- Az óvodák alapítványának támogatása
- Szponzori támogatás
- Képviselői támogatás
- Szülői felajánlás
- A nevelőtestület hozzájárulása.

13 Óvodánk kapcsolatrendszere

Partner megnevezése	A kapcsolattartás elvei, formái	Óvodapedagógusi feladatok
Fenntartó: Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	A megfelelő információáramlás biztosítása Kölcsönös tisztelet, bizalom, segítőkészség és együttműködési készség	A fenntartó közneveléssel kapcsolatos igényét, rendelkezéseit figyelemmel kíséri.
Család	Az együttműködés egyenrangú, nevelőtársi viszonyban valósuljon meg A szülő találjon az óvodapedagógusban támaszt és segítséget gyermeke fejlesztéséhez. A szülő érezze, hogy számítanak a véleményére, tisztelőben tartják nevelési elveit,	Törekszik a nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására Biztosítja az óvodai élet nyitottságát. Tájékoztatást nyújt (évente 2 alkalommal írásban) a gyermek fejlődéséről Törekszik arra, hogy a szülők megismerjék az életkori sajátosságokat és az óvodában kialakított szokásrendszert. Formája a szülők nevelési kultúráját. Szülőkkel közös programokat szervez.
Bölcsőde	A kapcsolattartást a kölcsönös bizalom, a nyitottság és egymás munkájának tisztelete, megbecsülése jellemezze Kapcsolattartási formák: Konzultációk, szakmai, illetve tájékoztató jellegű megbeszélések Közös rendezvények, programok, ünnepségek Kölcsönös látogatások az intézményekben	Tájékozódik a bölcsődéből érkező gyermekről a gondozónőktől. Megismeri a bölcsődei szokásrendszert és a befogadáskor épít arra. Meglátogatja a leendő kiscsoportosokat még a bölcsődében. Közreműködik a közös programok szervezésében.
Iskola	Kapcsolattartási formák: Konzultációk, szakmai, illetve tájékoztató jellegű megbeszélések Közös rendezvények, programok, ünnepségek Kölcsönös látogatások az intézményekben	Megteremti a feltételeit, hogy a tanítók minél teljesebb képet kapjanak az óvoda életéről, munkájáról. Lehetőség szerint ellátogat a gyermekkel az iskolába. Részt vesz szakmai konzultációkon. Közreműködik a közös programok szervezésében. SNI, BTMN gyermekek esetében átvezetési tervet valósít meg
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	Folyamatosan és szükség szerint tartjuk a kapcsolatot, mely kapcsolattartásban fontosnak tartjuk a gyermek érdekében történő még fokozottabb együttműködést Az óvoda előmozdítja a Pedagógiai Szakszolgálat munkáját azzal, hogy folyamatosan tájékozódik a gyermek fejlődéséről, betartja a vizsgálat kéréséhez szükséges határidőket, az elvárt szülői együttműködést segíti, a szakértői vizsgálatot követően alkalmazza a megfelelő eljárásrendet.	Előkészíti a gyermekek számára szükséges vizsgálatokat Együttműködik a szülőkkel, a Szakszolgálattal a vizsgálat lebonyolításában. Együttműködik a gyermekek fejlesztését végző szakemberekkel.
Gyermek egészségügyi szakemberek	Kölcsönös tájékozódás, tájékoztatás a gyermek egészségi állapotáról	Felkészíti a gyermeket az orvos és a védőnő látogatására.

Partner megnevezése	A kapcsolattartás elvei, formái	Óvodapedagógusi feladatok
(orvos, védőnő)	A szakmai munkához szükséges információk megszerzése Szűrővizsgálatokhoz a szükséges adatok biztosítása, szervezésének segítése	Igényli, és munkájában figyelembe veszi a kapott információkat. Szükség szerint konzultál a védőnőkkel.
Családok Átmeneti Otthona és Gyermek Átmeneti Otthona	Az Otthonból érkező gyermekek speciális törődést és nagyobb figyelmet igényelnek. A Gyermek Átmeneti Otthonából érkező gyermekek esetében figyelembe kell venni – s az óvodának a lehetőségek arányában kompenzálnia kell - a családi háttér hiányát is.	Szükség szerint konzultál a családsegítőkkal.
MESZEGYI	A nyitott, kölcsönös kapcsolat az alapja az óvodapedagógusok és a szociális segítő viszonyának.	Elsősorban a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek nevelésében és azok családjainak segítségével működünk együtt az óvoda szociális segítőjével.
Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	A kapcsolattartás formája: Részvétel a közművelődési intézmények által szervezett programokon	Megismerteti a könnyen megközelíthető intézményeket a gyermekkel. Tájékoztodik a könyvtári-, múzeumi-, és bábszínházi programokról. Megismerteti a szülőkkel is a közművelődési intézmények programjait.
Kapcsolat külhoni magyar óvodákkal	Lehetőség keresése külhoni magyar óvodával, vagy óvodákkal történő kapcsolatfelvételle. Kialakult kapcsolat esetén, a kölcsönösség jegyében szakmai tapasztalatcsere megvalósítása.	Nyitott a külhoni magyar óvodákkal történő kapcsolattartásra. A kapcsolat felvételi lehetőségekről - például pályázati lehetőség – tájékoztodik. A már kialakult szakmai kapcsolatban aktívan részt vesz.
Kapcsolat a DVTK Labdarúgó Sportakadémiával	A Sportakadémia által szervezett foglalkozásokon képzett edző foglalkozik a gyermekekkel, támogatva a tehetség ígéretek felismerését, kibontakoztatását.	Biztosítja a foglalkozások zökkenőmentes megtartását.

Irodalomjegyzék

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásáról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

-
- 126/2008. (XII. 4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről

Melléklet

MIÓVI Szilvás Sport Tagóvodája			
SPORTÁG	CÉL	FELADAT	ESZKÖZIGÉNY
Foci- OTP Bank Bozsik – program DVTK Ovifoci –folyó nevelési évben 5 alkalommal jön egy edző, ő tartja a foglalkozásokat	A tehetségkutatás és a tehetségek fejlesztése.	A gyerekek ismerkedjenek meg a labdarúgással, legyen lehetőségük szervezett keretek között játszani, a pozitív élmények miatt pedig minél tovább, egészen felnőttkorukig sportoljanak, másképpen: a sport világában maradjanak.	Mivel évek óta részesei vagyunk a programnak, viszonylag nagy eszközállománnyal rendelkezünk. (Kisebb műfüves udvarrészünk is van, ami fejleszthető)
Úszó Nemzet Program	A gyermekek egészséges életmódra való törekvésének ösztönzése, és ezáltal életminőségük javítása. A középtávú cél, hogy minden gyermeknek legyen lehetősége vízbiztos úszás elsajátítására az általános iskola 2. osztályáig nemtől, kortól, identitástól, szociális, fizikai és mentális helyzetétől függetlenül.	36 óra úszásoktatás (szeptember 1.-én, 5 éves kort betöltött gyermekek kerülhetnek a programba) - minden gyermek alapvető úszástudást szerezzen - a gyermekek heti egy alkalommal vesznek részt a programon, amelyre külön busszal szállítják őket	A program biztosítja a felszerelést, az utazás lebonyolítását, és az oktatást.

MIÓVI Szilvás Sport Tagóvodája			
SPORTÁG	CÉL	FELADAT	ESZKÖZIGÉNY
Magyar Mozgáskotta Program	Változatos játékok sorozatán keresztül észrevétlenül fejleszti a gyermek mozgását, ügyességét, figyelmét és téri tájékozódását.	játszva, könnyedén és vidáman valósuljon meg a mozgásfejlesztés	Óvodai optimum csomaggal rendelkezünk, amely felújításra szorul (elért a szőnyeg hátulja kb. 15 éves).
Labdajátékok: - kosárlabda - kézilabda - röplabda	Labdához szoktatás.	a kognitív, motoros és szociális képességek fejlesztése	- Minimális eszközfejlesztés szükséges. - Megfelelő cipő biztosítása a szülők részéről.
Lovas oktatás-lovas terápia	- A lovaglás fizikai, mentális és érzelmi szinteken is fejleszti a gyermekeket. - A sérülés/károsodás, a fogyatékoság/zavar, az akadályozottság/korlátozottság ismeretében a ló és a lovaglás hatásainak felhasználása a minél gyorsabb, eredményesebb gyógyulás, képességfejlődés, és rehabilitáció érdekében. (BTMN, SNI gyermekekre vonatkoztatva)	- érzelmi, akarat funkciók fejlesztése - kommunikációs és interakciós képességek javítása - figyelem, gondolkodás fejlesztése stb. - a szülői igény és beleegyezés esetén, az 5 évet betöltött gyermekek heti egy alkalommal vesznek részt a programon, amelyre külön busszal szállítják őket. Egy csoportot 7 gyermek, és egy fő óvodai kísérő alkot.	A díjazás tartalmazza a lovasiskola által biztosított a felszerelést, az utazás lebonyolítását, és az oktatást. https://dante-lovarda7.webnode.hu/